

Tekijä(t) Otsikko Sivumäärä Aika	Farhiyo Dhuubow Maritta Vilhunen Kulttuuriset erot seksuaalikasvatuksessa 34 sivua + 2 liitettä 17.5.2013
Tutkinto	Terveydenhoitaja
Koulutusohjelma	Hoitotyön koulutusohjelma
Suuntautumisvaihtoehto	Terveydenhoitaja
Ohjaaja(t)	TtM, Hoitotyön lehtori Pirjo Koski
Hoitotyössä tietoisuus erilaisista kulttuureista, uskonnoista ja terveystietoisuudesta auttaa monikulttuuristen asiakkaiden kohtaamista ja mahdollistaa laadukkaan hoitotyön toteutumista. Seksuaalisuuteen ja siihen liittyviin asioihin suhtautuminen pohjautuvat siihen, mikälaisessa kulttuurissa lapsena on kasvanut. Monelle nämä asiat voivat olla arkaluontoisia. On tärkeää ymmärtää ja tutustua Suomessa elävien eri kulttuurien ja uskontojen edustajien asenteisiin, sopivuussäädöksiin, kieltöihin ja tabuihin liittyen intimitettiin, seksuaalisuuteen ja yksityisyyteen. Opinnäytetyömme tarkoituksena oli selvittää islaminuskon ja kristinuskon eroja seksuaalisuuden ja seksuaalikasvatuksen osalta. Opinnäytetyömme on osa Metropolia Ammattikorkeakoulun seksuaali- ja lisääntymisterveyden hanke toimintaa, jonka tarkoituksena on maahanmuuttajien seksuaaliterveyden edistäminen. Hankeidea pohjautuu kansallisiin strategioihin ja suosituksiin ja sen yhtenä päämääränä on tuottaa terveysneuvontamateriaalia, jolla vahvistetaan ammattihenkilöstön osaamista ja lisätään väestön tietoisuutta. Suomessa ei ole tehty tutkimuksia liittyen aiheeseen kulttuurisista eroista seksuaalisuudesta, seksuaalikasvatuksesta, islaminuskon ja kristinuskon näkökulmasta. Toteutimme opinnäytetyömme kirjallisuuskatsauksena. Etsimme opinnäytetyön aiheeseen liittyvää tietoa Medic, Helka, Pubmed ja Cinahl tietokannoista. Valitsimme tutkimusaineistoksi 16 tutkimusta 1995 – 2012-luvulla ilmestyneitä tutkimuksia jotka käsittelevät monikulttuurisuutta, seksuaalisuutta ja seksuaalikasvatusta. Kirjallisuuskatsauksemme tulokset tuovat esille seksuaalikasvatuksen haasteita. Tuloksista nousi esille seksuaalisuuden ja seksuaalikasvatuksen eroja islamin ja kristillisissä kulttuureissa. Keskeisiksi tuloksiksi nousivat esille erot: avioliitto, avioero, ehkäisy, homoseksuaalisuus ja seksuaalikasvatus. Suomessa ei ole tehty aikaisemmin tutkimuksia liittyen aiheeseen kulttuurisista eroista seksuaalisuudesta, seksuaalikasvatuksesta, islaminuskon ja kristinuskon näkökulmasta. Työtämme voidaan jatkossa hyödyntää maahanmuuttajataustaisten väestön seksuaaliterveyden edistämiseksi sekä materiaalien kehittämisessä.	
Avainsanat	Seksuaalikasvatus, avioliitto, uskonto, monikulttuurisuus.

Author(s) Title Number of Pages Date	Farhiyo Dhuubow Maritta Vilhunen Cultural differences in sexuality and sex education 34 pages + 2 appendices 17 May 2013
Degree	Public Health Nurse Nursing
Degree Programme	Nursing
Specialisation option	Public Health Nurse
Instructor(s)	TtM, Lecturer Pirjo Koski
Cultural, religious and custom awareness is essential in nursing when working with multi-cultural customers. It is a way to ensure and provide high quality healthcare. Approach to sensitive issues such as sexuality is determined by childhood cultural upbringing and for many customers these can be very intimate and sensitive issues. It is therefore important to understand and explore the attitudes, regulations, prohibitions and taboos related to intimacy, sexuality and privacy in different cultures and religions that are represented in Finland. The aim of the study was to investigate sexuality and sex education differences between the Islamic and Christian culture. Our study is a part of the Helsinki Metropolia University of Applied Sciences' sexual and reproductive health project. The purpose of the project is to promote sexual health of immigrants. The project idea is based on national strategies and recommendations. One of the aims is to produce health counseling material to strengthen the knowledge of health professionals and to increase public awareness. There are no studies conducted in Finland on cultural differences in sexuality and sex education from the perspective of Islamic and Christian faiths. This study was conducted as a systematic literature review. We searched literature and information from the following databases: Medic, Helka, Pubmed and Cinahl. All studies, publications and manuals dealing with multiculturalism, sexuality and sex education 1995-2012, were considered as research material. Sixteen studies were included for the final literature review. The overall finding of the study highlights the challenges of sex education in multicultural population. There are differences in the concept of sexuality and sex education in Islamic and Christian faiths. Specifically differences were notable on marriage, divorce, birth control, homosexuality and sex education. This work can help in promoting sexual health of immigrant population and also be of help in developing materials.	
Keywords	Sexuality education, marriage, religion, multiculturalism.

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Teoreettiset lähtökohdat	2
2.1	Kulttuuri ja monikulttuurisuus	2
2.2	Seksuaalisuus ja seksuaalikasvatus	3
3	Seksuaalisuus ja seksuaalikasvatus islaminuskossa	4
3.1	Islam uskontona	4
3.1.1	Islamilainen laki ja moraalisäännöt	5
3.1.2	Avoliitto ja avioero	6
3.1.3	Ehkäisy ja abortti	9
3.1.4	Seksuaalinen suuntautuminen ja seksuaalinen väkivalta	11
4	Seksuaalisuus ja seksuaalikasvatus kristinuskon mukaan	12
4.1	Kristinuskko	12
4.2	Kristittyjen laki ja moraalisäännöt	13
4.3	Avoliitto ja avioero	13
4.4	Ehkäisy ja abortti	16
4.5	Seksuaalinen väkivalta ja seksuaalinen suuntautuminen	18
5	Opinnäytetyön tarkoitus ja tutkimuskysymykset	19
6	Opinnäytetyön toteutus	20
6.1	Kirjallisuuskatsaus	20
6.2	Aineiston haku ja valintakriteerit	20
6.3	Aineiston analyysi	21
7	Tulokset	22
7.1	Seksuaalisuus ja seksuaalikasvatus islaminuskossa	22
7.2	Seksuaalisuus ja seksuaalikasvatus kristinuskossa	24
7.3	Seksuaalisuuden ja seksuaalikasvatuksen erot islaminuskossa ja kristinuskossa	28
8	Pohdinta	29
8.1	Tulostentarkastelu	29
8.2	Kirjallisuuskatsauksen luotettavuuden ja eettisyyden tarkastelu	30
8.3	Kehittämisen- ja jatkotutkimusehdotukset	31

Liitteet

Liite 1. Seksuaalioikeudet

Liite 2. Tutkimusaineiston analyysikehys

1 Johdanto

Suomi on nopeasti monikulttuuristumassa, ja tämä on tuonut melkoisia haasteita suomalaiselle yhteiskunnalle. Terveystieteiden tutkimuksessa kohtaamme entistä enemmän eri kulttuurien edustajia asiakkaana, potilaina sekä terveydenhuollon ammattilaisina. Tärkeintä näiden eri kulttuurien kohtaamisessa on avoimuus ja kunnioittava suhtautuminen erilaisuuteen. Monikulttuurisuus saattaa tuoda myönteisiäkin haasteita, esimerkiksi vaihtelua ja se voi olla kaikkia osapuolia rikastuttavaa sekä antaa mahdollisuuden tutustua ja oppia uutta erilaisista kulttuureista sekä muuttaa ennakkoluuloja. (Ryttyläinen ja Valkama 2010,200.)

Monikulttuuristumisen myötä ovat vieraat uskonnot ja uudet uskonnolliset ryhmät saaneet jalansijaa meillä suomessakin. Tutustuminen heidän kulttuureihin ja uskontoihin antaa hoitotyön ammattilaisille eväitä toimia eri tavalla ajattelevien ja toimivien ihmisten kanssa. Tieto antaa rohkeutta ja valmiuksia kohdata ihmisiä, jotka edustavat muita katsomuksia ja näin ollen auttaa ymmärtämään heidän mahdollisesti erilaisia arvojaan, sekä luomaan pohjaa keskinäiselle kunnioitukselle ja ymmärrykselle. Uskonnot vaikuttavat yhteiskuntaan kaikkialla maailmassa ja niihin tutustuminen avaa monia uusia ja erilaisia elämän kokemisen tapoja. (Airaksinen ym. 2008,7-9.)

Terveystieteiden ammattilaiset kohtaavat paljon eri kulttuureista lähtöisin olevia asiakkaita tai potilaita, joiden puhumat kielet ovat hyvinkin vieraita. Kohtaamiselle tuovat haasteita monenlaiset seikat, esimerkiksi lukutaidottomuus, kielelliset tai vuorovaikutukselliset vaikeudet. Eri kulttuureista tulevilla saattaa olla erilaisia uskomuksia seksuaalikasvatuksessa tai ehkäisystä, jotka nousevat heidän omista kulttuuritaustoistaan. Monet eivät tiedä vaitiolovelvollisuudesta ja luottamuksellisuudesta, joka sitoo terveydenhuollon ammattilaisia. Kaikkia kulttuureja ja tapoja hoitotyöntekijät eivät toki voi tuntea, mutta rohkeasti kysymällä ja kuuntelemalla voidaan välttää vahinkoja ja harmejä. (Ryttyläinen & Valkama 2010,201.)

Seksuaalisuuden käsitteleminen eri-ikäisten, eri elämän tilanteissa olevien ja eri kulttuurista olevien asiakkaiden ja potilaiden kanssa kuuluu hoitotyöntekijöiden toimenkuvaan. Seksuaaliterveyden edistäminen on kokonaisvaltainen strategia, joka toteutuu eri tasoilla; yksilön, yhteisön ja yhteiskunnan tasoilla. Yhteiskuntatasolla tehdään yhteistyötä ja tarjotaan koulutusta hyödyntäen seksuaaliterveyden tutkimustietoa. Yksilötasol-

la se taas tarkoittaa erilaisten palvelujen tarjoamista, esimerkiksi seksuaalikasvatusta, seksuaaliterveyspalveluita ja seksuaalivalistusta, jotta yksilöllä olisi mahdollisuus kokonaisvaltaiseen ja elämänmittaiseen seksuaaliseen hyvinvointiin. Yhteisötasolla tuetaan voimavaroja ja verkostoja. Seksuaaliterveys on osa terveys-, sosiaali- ja sivistystoimen toimintasuunnitelmia. (Ryttyläinen & Valkama 2010,201.)

Hoitotyössä tietoisuus erilaisista kulttuureista ja terveystieteistä auttaa monikulttuuristen asiakkaiden kohtaamista ja mahdollistaa näin laadukkaan hoitotyön toteutumista. Suhtautumisemme seksuaalisuuteen ja siihen liittyviin asioihin pohjautuvat siihen, mikälaisessa kulttuurissa lapsena olemme kasvaneet. (Ryttyläinen & Valkama 2010.) Monelle seksuaalisuuteen liittyvät asiat voivat olla todella arkaluontoisia, mutta toiset taas voivat olla hyvinkin avoimia. Näin ollen on tärkeää ymmärtää ja tutustua Suomessa elävien eri kulttuurien ja uskontojen edustajien asenteisiin, sopivuussäädöksiin, kieltöihin ja tabuihin liittyen intimitettiin, seksuaalisuuteen ja yksityisyyteen. (Tuovinen 2008,10.)

Opinnäytetyömme tarkoitus on selvittää islaminuskon ja kristinuskon eroja seksuaalisuudessa ja seksuaalikasvatuksessa. Opinnäytetyömme on osa Metropolia Ammattikorkeakoulun seksuaali- ja lisääntymisterveyden hanketoimintaa.

2 Teoreettiset lähtökohdat

2.1 Kulttuuri ja monikulttuurisuus

Monikulttuurisuus käsitteenä on tuore ilmiö, sen sijaan monikulttuuriset yhteiskunnat ovat ilmiönä vanha (Abdelhamid 2009,19) Monikulttuurisuus tarkoittaa erilaisia kulttuuria edustavien ihmisten ja ihmisryhmien yhdessä eloa samassa ajassa ja tilassa. Se viittaa yhteiskuntaan jossa vallitsee myönteistä kulttuurien välistä suvaitsevaisuutta ja monipuolista palvelua. Monikulttuurinen yhteiskunta on heterogeeninen kulttuurisesti ja etnisesti. Monikulttuurinen yhteiskuntapolitiikka tavoittelee tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta. (Abdelhamid ym. 2009,16.)

Monikulttuurinen yhteiskunta tavoittelee etnisten ryhmien yhteiseloä, jossa etniset tai kulttuuriset ryhmät nauttivat yhdenvertaisuutta tai vastavuoroista kunnioitusta. Kulttuuri on laaja käsite, mutta lyhyesti selitettynä kulttuurissa kiteytyvät kaikki asiat, joita ihmiset ja kansat ovat kautta historiansa oppineet uskomaan, arvostamaan, tekemään ja joista ovat oppineet nauttimaan. Kulttuuri on tapa ajatella, tuntea ja reagoida. Nämä tavat

ovat opittuja ja siirtyvät sukupolvelta toiselle symboleina. Tärkeimpinä ovat kuitenkin normit, ajatukset ja niihin liittyvät arvot. Sekä kulttuuriset vaikutteet että henkilökohtaiset luonteenpiirteet vaikuttavat ihmisen käyttäytymiseen. Nämä kulttuurilliset vaikutteet ovat niin hienovaraisia, että ihmiset ovat harvoin tietoisia niiden toiminnoissa. Monella ihmisellä on vaan perus ymmärrys heidän kulttuuristaan, vaikka he toimivat sen mukaisesti automaattisesti. (Abdelhamid 2009,19.)

Kulttuurin merkitys yhteisölle on sama, kuin persoonallisuuden merkitys henkilölle ja jokainen yhteisö on ainutlaatuinen ja eroja löytää jopa yhteisöjen välissä. Kulttuuri määrittelee miten pukeudumme, mitä syömme ja miten käyttäydymme. Kulttuuri opettaa meille mikä on väärin ja mikä oikein. Yleensä ihmisen kohdatessa uuden kulttuurin, siihen sopeutumisen kesto riippuu ihmisestä. Varmaa on kuitenkin se, että mitä nuorempana kohtaamme uuden kulttuurin sen helpompi on sopeutua siihen. (Abdelhamid 2009,19.)

2.2 Seksuaalisuus ja seksuaalikasvatus

Seksuaalisuus on käsitteenä laaja. Meidän seksuaalisuuteemme vaikuttavat monenlaiset tekijät, kuten esimerkiksi biologiset, psykologiset, sosiaaliset, taloudelliset, poliittiset, eettiset, lailliset, historialliset, uskonnolliset ja hengelliset tekijät. Maailman terveysjärjestö WHO on tehnyt seksuaalisuudesta seuraavanlaisen perusmääritelmän: ”Seksuaalisuus on luonnollinen osa ihmisen kehitystä kussakin elämänvaiheessa ja käsittää fyysisiä, psykologisia ja sosiaalisia tekijöitä.” WHO on ehdottanut seksuaalisuudesta laajempaa määritelmää, jossa korostetaan mm. seuraavia asioita: ”seksuaalisuus on keskeinen osa ihmisenä olemista, eikä se rajoitu mihinkään ikäryhmään, se käsittää ihmisen sukupuolen, suku-puoli-identiteetin ja sukupuoliroolit, seksuaalinen suuntautuminen, erotiikan, mielihyvän, sukupuoli-suhteet sekä lisääntymisen.” (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2010: 16; Pietiläinen 2009: 539.)

Seksuaalikasvatus on elämänpitäinen prosessi, joka alkaa varhaislapsuudessa jatkuen läpi nuoruuden ja aikuisuuden, ja jonka aikana omat tiedot, taidot, arvot, seksuaaliset suhteet, identiteetti ja intimitteetti kehittyvät. Käsitteenä seksuaalikasvatus on otettu käyttöön 1990-luvun loppupuolella ja pitää sisällään seksuaaliopetuksen, neuvonnan ja valistuksen. 1990-luvun aikana seksuaaliopetus sisäistettiin eri oppiaineisiin ja nykyään seksuaalikasvatus on pakollisena oppiaineena koulujen opetussuunnitelmassa. (Kontula & Meriläinen 2007: 9–10.)

Seksuaalikasvatusta on kuvattu Unescon ja muiden YK:n järjestöjen laatimassa julkaisussa ”International Technical Guidance on Sexuality Education” seuraavasti: ”Seksuaalikasvatus on kulttuurisesti merkityksellinen tapa kertoa seksistä ja suhteista. Seksuaalikasvatus on ikään nähden sopivaa ja tieteellisesti paikkansapitävää, realistista ja eituomittavaa tietoa. Seksuaalikasvatus tarjoaa mahdollisuuden tarkastella omia arvojaan ja asenteitaan sekä kehittää seksuaalisuuden eri näkökohtiin liittyviä päätöksentekoa-, viestintä- ja riskientorjuntataitoja.” (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2010: 20.)

3 Seksuaalisuus ja seksuaalikasvatus islaminuskossa

3.1 Islam uskontona

Islam on monoteismiin perustuva uskonto, jota seuraa noin 2 miljardia ihmistä. Islam sananmukaisesti tarkoittaa alistumista yhdelle ja ainoalle Jumalalle, Allahille. Islamin kaksi päähaaraa ovat sunnalaisuus ja shiialaisuus. Sunnalaisuus on islamin yleisin muoto, ja sitä edustaa noin 85–90 prosenttia muslimeista. Keskeisin ero sunnalaisen ja shiialisen islamin välillä koskee hengellistä johtajuutta. Sunnalaisilla uskonoppineilla ei ole virallista arvojärjestystä, kun taas shiialisilla oppineilla on selkeä hierarkia. Suuntauksilla on myös erilainen näkemys profeetta seuranneista uskonnollisista johtajista ja heidän asemastaan (Hajjar 2008: 98.)

Islam perustuu viiteen peruspillereihin, joiden seuraaminen on jokaisen muslimin velvollisuus. Näitä noudattamalla muslimi osoittaa uskoaan. Muslimit uskovat tuomionpäivään, paratiisiin ja helvettiin. Peruspillereiden seuraaminen on vähintään, mitä uskovainen on tehtävä päästääkseen paratiisiin. Nämä viisi pilaria ovat: Uskontunnustus, rukous, almuvero, paasto ja pyhiinvaellus. (Hajjar 2008: 99–100.)

Ensimmäinen peruspilari, uskontunnustus, on avain ja ehdoton perusedellytys muslimina olemiseen. Uskontunnustus kuuluu ”Todistan että ei ole muita jumalaa kuin Allah, ja todistan Muhammed Hänen lähetillänsä”. Ollakseen uskovainen muslimin tulee uskoa kuuteen uskonpilariin, jotka ovat usko Jumalaan, usko Jumalan enkeleihin, usko kirjoihin, usko Jumalan profetioihin, usko tuomiopäivään ja usko kohtaloon. (Hajjar 2008: 99.)

Toinen pilari on rukous, jota suoritetaan viisi kertaa vuorokaudessa. Se on tärkeä osa islamia, sillä näin uskovainen on suoraan yhteydessä Jumalaan. Rukouksen aikana mielessä on vain Jumala. Rukous auttaa ihmistä muistamaan Allahia ja seuraamaan Hänen käskyjään. Se pitää ihmisen loitolla saatanasta ja muistuttaa, että hän on Allahin palvelija. Yhteiset rukoukset vahvistavat uskovaisten siteitä ja näin ollen vahvistavat yhteiskuntaa. (Hajjar 2008: 99.)

Kolmas pilari on almuvero, josta maksetaan muslimin omaisuudesta. Sen määrä riippuu omaisuuden laadusta, omistajasta ja käyttö tarkoituksesta. Tämäkin pilari vahvistaa yhteiskunnan jäsenten välisiä siteitä. (Hajjar 2008: 100.)

Islamilaisen kalenterin yhdeksäs kuukausi on Ramadan. Paasto on kerran vuodessa ramadanin aikana. Paastomääräykset eivät kuitenkaan koske muita kuin terveitä aikuisia Paaston aikana pitäydytään ruuasta, juomasta ja seksistä. Lisäksi varotaan kaikkea, mikä voi johtaa epämiellyttäviin tilanteisiin, kuten tappeluun tai kiroiluun. Paaston tarkoitus on kasvattaa ihmisissä kärsivällisyyttä, ja sen aikana kaikki ovat samassa tilanteissa riippumatta varallisuudesta, suvusta ja maineesta. Paasto kuukauden aikana suoritetaan enemmän uskonnollisia tekoja, kuten koraanin lukemista ja rukouksia, jotta maksimoidaan hyödyt ja pyhitetään synnit. Raskaana olevat, imettävät äidit ja raskasta työtä tekevät on vapautettu paastovelvollisuudesta samoin kuin kuukautisten aikana. (Hajjar 2008: 100).

Viimeinen pilari on pyhiinvaellus Mekkaan, joka tulisi suorittaa ainakin kerran elämässä. Tämä koskee niitä, jotka pystyvät siihen taloudellisesti ja terveydellisesti. Pyhiinvaelluksen jälkeen muslimi on kuin uudelleen syntynyt puhtaana synneistään. Peruspilareitten lisäksi on perustarpeita, joiden avulla islamissa lait ja velvollisuudet punnitaan. Ne ovat usko, henki, järki, suvun jatkaminen ja siveys sekä omaisuus. (Hajjar 2008: 100).

3.1.1 Islamilainen laki ja moraalisäännöt

Islamissa elämä pohjautuu moraalisääntöihin ja islamilaiseen lakiin, jotka molemmat perustavat Koraaniin ja Hadithiin (Profeetan Muhammedin elämäntapaan eli perimätieto). Näiden tarkoitus ja tavoite on taata oikeudenmukainen ja toimiva yhteiskunta, jonka jäsenet ovat sovussa ja onnellisia. Moraalisääntöihin kuuluu perheen, omaisuuden ja toisen kansan kunnioittaminen. Ei saa varastaa, loukata toista, juoruta, valehdella tai himoita toiseen omaisuutta. Arvoja kuten anteliaisuus, anteeksiantavuus, avuliaisuus,

rehellisyys ja jalomielisyys pidetään korkeassa arvossa. Toisen kuuluu alentaa katseensa eikä etsiä paljasta pintaan. (Hajjar 2008: 101).

Islamissa on pukeutumissääntöjä, jotka koskevat niin miehiä kuin naisia heidän ollessa yhdessä tai vain miehet tai naiset keskenään. Muslimi kasvatetaan säilyttämään siveytensä ja paljastamaan kauneutensa ainoastaan puolisolleen. Yleisenä sääntönä on muitten kuin puolisoitten kesken, että ei saa näkyä navan ja polvien välinen alue. Miehet eivät voi nähdä vieraista naisista kuin kasvot ja kädet.

Allah sanoo Koraanissa:

”30. Sano uskovaisille miehille, että he luovat katseensa maahan ja hillitsevät halujaan. Tämä on heille säädylisintä, ja Jumala tietää mitä he tekevät. 31. Sano myös uskovaisille vaimoille, että luovat silmänsä maahan ja hillitsevät halujaan eivätkä näyttele sulouttaan tavallisuudesta poiketen ja että huntu verhoaa heidän povensakin. Älkööt he näyttävä sulouttaan muille kuin miehilleen tai isilleen tai apilleen tai pojalleen tai poikapuolilleen tai veljilleen tai veljiensä pojille tai sisariensa pojille tai palvelusnaisilleen tai orjattarilleen tai sellaisille palvelijoille, joilla ei ole vetoa naisiin, tai poikasille, jotka eivät ole tietoisia naisten salaisuuksista. Älkööt he siten astuko kulkiessaan, että heidän kätketyt sulonsa havaittaisiin. Kääntykää kaikki Jumalan puoleen, oi uskovaiset, jotta saisitte menestystä!” (24: 30–31)

3.1.2 Avioliitto ja avioero

Koraanissa sanotaan:

”21. Eräs Hänen merkeistään on myös se, että Hän on teistä itsestänne luonut teille puoliset, jotta löytäisitte heistä tyydytyksen, ja Hän on antanut teille keskinäistä rakkautta ja laupeutta. Totisesti, tässä on merkkejä niille, jotka ajattelevat. (30: 21)

2. Älkää harjoittako haureutta, sillä sellainen on rivoa ja huonoa elämää.” (17: 32)

Islamissa avioliittoa pidetään pyhänä velvollisuutena yhteiskuntaa ja Jumalaa kohtaan. Avioliitto parhaimmillaan tuo uskovaisille tyydytystä, rakkautta ja rauhaa, laupeutta ja turvaa sekä lohtua ja toivoa. Se on velvollisuus, joka perustuu tietoiseen tekoon ja itsensä toteuttamiseen. Islamissa avioliitto pidetään välttämättömänä moraalien, suvun jatkamisen ja hyvän terveyden kannalta (Hajjar 2008: 102–103).

Seksuaalisuudesta puhuttaessa avioliitto on keskeinen periaate Islamin uskonnossa. Miehen ja naisen välisiä seksuaalisia suhteita ennen avioliittoa ei Islamissa suvaita. Osapuolet voivat tavata ja keskustella joko perheen tai muiden muslimien läsnä ollessa. He ovat vapaita keskustelemaan haluamastaan asiasta ja ottamaan selvää toistensa persoonallisuudesta, taipumuksista ja mielipiteistä. Pidetään tärkeänä, että osapuolet varaavat tarpeeksi aikaa toistensa tutustumiseen, jotta he kykenisivät päättämään toistensa sopivuudesta ja yhteisestä elämästä. Islamissa opetetaan, että vaikka fyysinen vetovoima on olennainen ja sillä on suuri merkitys, avioliiton solmiminen ei pitäisi perustua ainoastaan siihen. Uskovaisuus, luonteenlaatu, elämänasenne, koulutus ja tulevaisuuden suunnitelmat ovat ainakin asioita, joita kannattaa myös ottaa huomioon päätöksen teossa. Näin avioliitolla on suuremmat mahdollisuudet onnistua ja olla onnellinen. (Hajjar 2008: 102–103.)

Avioliiton solmimisen peruseriaate Islamin opin mukaan on, että molempien osapuolten täytyy olla tyytyväisiä toisiinsa ja suostuvaisia liittoon. Avioliittoon pakottaminen on näin ollen Islamin vastaista. Islamissa on avioliitto säädöksiä ja oikeuksia, jotka koskevat molempia puolisoja samanlaisesti. Koraani muistuttaa aviopuolisoja Jumalan tahdosta ja kehottaa heitä vaalimaan toistensa oikeuksia ja olemaan hyviä ja rakkaudellisia toisiinsa kohtaa. Molemmilla on tarpeet ja niitä on otettava huomioon. Seksuaalisuus ja intiimiys ovat tärkeä osa avioliittoa. Puolisoiden on pyrittävä tekemään itsensä haluttavaksi ja puoleensavetäväksi. Kaikki keinot, jolla pyritään miellyttämään ja tyydyttämään toista, on sallittua paitsi anaaliseksi. Myös erilaiset keinot, jolla pyritään ylläpitämään suhdetta viehkeänä, voimavaraisena ja onnellisena on sallittua. (Hajjar 2008: 102–103.)

Avioliitto on sosiaalinen instituutio, joka täytyy vahvistaa sopimuksella, avioliittosopimuksella. Se on miehen ja naisen välinen sopimus, jolla perheillä tai muilla tahoilla ei ole osuutta. Islamin käytännön mukaisesti on olemassa säädöksiä, joilla pyritään vahvistamaan liittoa ja tekemään siitä mahdollisemman kestävä. Avioliittosopimusta tehtäessä tavoitteena on rakentaa kestävää liittoa. Koeavioliitot ja määräaikaiset avioliitot ovat näin ollen kiellettyjä Islamissa. Avioliittosopimuksessa osapuolet voivat asettaa ehtoja toisilleen. Esimerkiksi nainen voi asettaa ehdoksi, että mies ei ota toista vaimoa heidän yhdessäolon aikana. Jos mies rikkoo ehdon, voi vaimo vaatia niin halutessaan avioeron (Hajjar 2008: 102–103).

Kuten mikä tahansa sopimus, myös avioliitto sopimus voidaan purkaa tilanteen niin vaatiessa. Avioeron täytyy tapahtua kunniallisella, oikeudenmukaisella ja rauhanomaisella tavalla. Ennen lopullista avioeroa on tiettyjä käytäntöjä, joita täytyy läpikäydä. Tällä varmistetaan, että kaikki mahdolliset keinot ratkaista tilanne ja pitää perheen yhdessä on yritetty. Jos tilanne on ratkaisematon näidenkin jälkeen, avioero asetetaan voimaan. Tietyissä äärimäisessä tilanteessa avioero on pakollinen. Avioeron jälkeen on odotus aika, varsinkin naisille, jotta mahdollinen raskaus entiselle aviomiehelle voidaan pois sulkea. Odotus ajan jälkeen molempien on suositeltavaa etsiä uutta elämäkumppania. (Hajjar 2008: 104–105.)

Moniavioisuus on sallittua, jos pystyy kohtelemaan kaikkia vaimojaan yhdenvertaisesti.

”naikaa silloin ne naispuoliset, joista pidätte, kaksi, kolme tai neljä, mutta jos pelkäätte, ett’ ette voisi olla tasapuolisia noin useata kohtaan, niin naikaa vain yksi ainoa heistä. Tämä on mukavin tapa välttää vääryyttä” (Koraani 4: 3). ”Ette te voi olla tasapuolisia vaimollenne vaikka kuinka haluaisitte” (Koraani 4: 129).

Nainen voi vaatia että avioliittosopimukseen merkitään ylimääräinen pykälä, jonka mukaan hänellä on oikeus avioeroon, jos hänen miehensä haluaisi "ottaa itselleen" toisen vaimon. Moniavioisuus on siis mahdollista vain, jos sekä ensimmäinen vaimo että mahdollinen toinen vaimo ovat suostuneet siihen omasta vapaasta tahdosta (Hajjar 2008: 105.)

Koska usko on tärkeä Islamissa ja se on vahvasti mukana kaikissa jokapäiväisessä elämässä, on muslimin kielletty avioitua ei-uskovaisen kanssa. Muslimimies voi avioitua kristityn tai juutalaisen kanssa, mutta tietyin ehdoin. Lapset täytyy kasvattaa islamin uskon mukaisesti. Murrosiän muutoksissa seksuaalisuus korostuu ja jokaisessa kulttuurissa seksuaalikasvatus on olennainen osa tässä merkittävässä elämäntilanteessa. Islam ei poikkea tässä muista, vaan pidätetään tärkeänä murrosiän merkkien ilmaantuessa viestittää islamilaista näkemystä seksuaalisuuteen ja vastakkaisen sukupuolen kanssa tekemisessä olemiseen. Vaikka islamissa seksuaalisuuteen liittyvät asiat ovat selvästi esillä, niin Koraanissa kuin Profeetan opetuksissa, näin ei aina ole yhteisötasolla. Tämä selittyy asian arkaluontaisuudella ja siihen liittyviin tunteisiin kuten ujoudella. Kuitenkin, on todettu, että asian esiin tuominen nuorten kanssa on paras kasvatuksellinen tapa viestittää ja opettaa. Lisäksi näin vältetään huonoilta kokemuksilta niin

yksilö-, perhe-, kuin yhteisötasolla. Asian kanssa kampailevien nuorten huolta, pelkoa ja ahdistusta saadaan myös vähennettyä tuomalla asiat esiin. (Kotb 2004).

Islamissa seksuaalikasvatus pohjautuu moraalii sääntöihin ja islamilaiseen lakiin, jotka molemmat perustuvat Koraaniin ja Profeetta Muhammedin elämäntapaan, kuten edellä on mainittu. Islamilaisesta näkökulmasta seksuaalikasvatus kiteytyy kolmeen tärkeään asiaan:

1) Seksuaalisuus on siunaus ja kaunis lahja Jumalalta

Islamilaisen opetuksen mukaan seksuaalisuus on luonnollinen asia ja se on lahja Jumalalta. Sen perimmäinen tarkoitus on ihmiskunnan lisääntyminen ja olemassaolon turvaaminen. Mutta Jumala on tehnyt siitä nautinnollisen ja tyydyttävän kokemuksen. Seksuaalisuus on olennainen osa rakastavassa ja onnellisessa aviosuhteessa ja se on palvonta tekoa, josta saa paljon siunausta. Siinä ei ole hävettävää tai pahaa, vaan sitä pitää nähdä osa Jumalan universaalista suunnitelmaa.

2) Seksuaalisuus on koettelemus ja vastuu

Seksuaalisuus on pidettävä lahjana Jumalalta, jonka mukana tulee koetusta ja vastuuta. Jumalan viisauteen kuuluu, että murrosikä on sopiva aika aktivoitua seksuaalisesti ja kantaa vastuuta omista tekemisistä. Seksuaalisuuden ja erilaisten tuntemuksien alkaessa vaaditaan itsehallintaa, moraalisuutta ja ennen kaikkea uskoa. Tukena ja ennaltaehkäisyyn Islamissa on sääntöjä, jotka koskevat pukeutumista, yksityisyyttä ja sosiaalista käyttäytymistä.

3) Seksuaalisuus ja avioliitto ovat erottamattomia Islamissa

Seksuaalinen tyydytys kuuluu Islamissa ainoastaan, kuten aikaisemmin mainittu, harjoittaa avioliitossa. Muu, seksuaalinen kanssakäyminen on kielletty ja sitä pidetään vakavana asiana. Tämän vuoksi avioliiton asema islamilaisissa yhteiskunnissa on tärkeää. Se on ainoa keino välttyä koettelemuksesta ja moraalittomuudesta. Avioliitosta ei pidä tehdä vaikeaa asiaa tai viivyttää sitä kovin pitkään. (Hajjar 2008: 102).

3.1.3 Ehkäisy ja abortti

Monissa uskonnoissa ehkäisyn ja varsinkin abortin laillisuutta on pohdittu monesti. Näkökulmia on monia: on niitä jotka sallivat molempia keinoja tietyin ehdoin, on niitä kieltävät molempia ja on niitä jotka sallivat toisen (lähinnä ehkäisyn) ja kieltävät toisen.

Myös islamin uskonnossa näitä keskusteluja on käyty pitkään. Nykyaikana keskusteluun on tullut mukaan mitkä menetelmät ovat sallittuja ja mitkä ei. (Hajjar 2008: 110–111.)

Kun muslimilla on kysymyksiä, jotka koskevat ihmisen eri elämän aluetta, hänellä on kolme lähdettä, josta hän voi etsiä vastauksia: pyhä Koraani, Profeetan elämäntapa eli Sunna sekä uskonoppineet, tässä järjestyksessä.

Ehkäisy aiheista Koraanissa ei löydy suoraa viittausta, mutta sen sijaan Hadithista löytyvät monia tilanteita, jossa (a) tietää tiesi 'azl käytännöstä eli yhdynnän keskeyttäminen (coitus interruptus) eikä kieltänyt tätä ja (b) Profeetta itse kehotti turvautumaan tähän käytäntöön. Monet uskonoppineet ovat näiden hadithien valossa antaneet ehkäisyn laillisuudesta puoltavia fatwoja. Monet fatwat kuitenkin korostavat ehkäisyn motiivia ja tarvetta. Sellaiset motiivit, jotka liittyvät äidin terveyteen, perhesuunnitteluun tai muutenkin perheen tilanteisiin ovat suotavia. Ehkäisyn tarvetta sukupuolitaudeilta avioliitossa on yleisesti ottaen epätodennäköistä. Näin ollen ehkäisyä käsiteltäessä islamilaisessa avioliitossa on yleensä kyse perhesuunnittelusta (Kotb 2004).

Viime aikoina erilaisten ehkäisymenetelmien kehittymisen myötä on keskusteluun tullut mitkä ovat sallittuja ja mitkä eivät. Tähän uskonoppineet ovat antaneet yleisen ohjeen, jossa todetaan, että kaikki välineet tai menetelmät, jotka aiheuttavat vaaraa äidin terveydelle ovat kiellettyjä. Samoin ovat kielletty sterilisointi menetelmät, lukuun ottamatta muutamia tilanteita. Tämä esimerkiksi voi tulla kyseeseen, jos raskaus on äidille hengenvaarallinen ja ainoa tapa varmistaa ettei tule raskaaksi on sterilisointi. Kuten mainittu seksuaalinen kansakäyminen voi ainoastaan tapahtua avioliitossa ja näin ollen tämän täytyy ottaa huomioon käsiteltäessä ehkäisy aihetta (Kotb 2004).

Abortti aihe on synnyttänyt enemmän keskustelua ja enemmän näkökulma eroja uskonoppineiden kesken. Kuitenkin, konsensusta näyttää olevan siinä tilanteessa, jos äidin henki on vaarassa. Niiden kesken, jotka näkevät abortin aiheelliseksi jonkun syyn takia, ovat käyttäneet keskustelujensa pohjana sikiön kehityksen vaiheita. Heidän mukaan raskaus voidaan jakaa kahteen osioon pohjautuen Koraaniin ja Profeetan perimätietoon; ensimmäiset 120 päivää ja loppuraskaus. Monet ovat sitä mieltä, että oikeasta syystä abortti on sallittavaa ensimmäisen vaiheen aikana, mutta toisen vaiheen aikana vain äidin hengen pelastamiseksi (Kotb 2004).

3.1.4 Seksuaalinen suuntautuminen ja seksuaalinen väkivalta

Homoseksuaalisuuden asemasta Islamin uskonnossa ja koulukuntien välillä ei ole erimielisyyttä. Islamin näkökulmasta seksuaalisuuden perustarkoitus on ihmisen lisääntyminen, joka on mahdollista ainoastaan miehen ja naisen kansakäymisen seurauksena. Tämän takia homoseksuaalisuus pidetään epäluonnollisena, epämoraalisena, irrationaalisenä ja epäloogisena asiana. Keskustelu pohjautuu selkeisiin Koraanin säkeisiin, erityisesti niihin jotka käsittelevät Profeetta Lootiin (olkoon rauha hänen kanssa) kansaan, jotka ovat harjoittaneet homoseksuaalisia tekoja.

”160. Myöskin Lootiin kansa piti lähettiläitä valehtelijoina. 161. Heidän heimolaisensa Loot puhui heille: »Ettekö pelkää Jumalaa? 162. Totisesti, olen teille luotettava sananjulistaja. 163. Sen tähden pelätkää Jumalaa ja totelkaa minua! 164. En pyydä teiltä siitä mitään palkkaa, sillä palkkani on yksin maailmojen valtiaan huomassa. 165. Kuinka saatattekaan lähestyä kaiken maailman miehiä, 166. ja hylkiä vaimojanne, jotka Jumala on teille antanut? Ei, te olette irstaisia ihmisiä. 167. He uhkasivat: »Totisesti, ellet jo herkeä, Loot, niin sinut varmasti karkoitetaan. 168. Hän lausui: »Totisesti, minä kamoksun teidän tekojanne. 169. Herra, pelasta minut ja omaiseni heidän hankkeistaan. 170. Niin Me pelastimme hänet ja hänen perheensä.” (26: 160–170).

Koraanissa käy selkeästi ilmi, että kyseinen teko on synti ja että se on rangaistava teko sekä tässä elämässä että tuonpuoleisessa. Profeetan mukaan homoseksuaalisen teon rangaistus on kuolema, tämän Hadithin mukaan.

Islamin oppien mukaan jokaista naista on kunnioitettava ja suojeltava kaikissa olosuhteissa. Kaikki irralliset suhteet ovat kiellettyjä riippumatta asemasta tai osapuolen halukkuudesta. Koraani on eri tavoin ja eri yhteyksissä korostanut, että kaikkien tulee noudattaa Allahin asettamia rajoja (Hudud), myös naisten suhteen. Heidän oikeuksia ei saa loukata avioliitossa tai avioerossa. Kaikissa tilanteissa miehiä muistutetaan olla anteliaita, ystävällisiä, myötätuntoisia, reiluja ja oikeudenmukaisia asioidessa naisten kanssa. Jopa avioerossa, jolloin tunteet ja kostonhalu ovat korkeat, on painotettava, että miehet ovat reiluja ja anteliaita. (Kotb 2004).

Raiskaus on Islamissa väkivaltainen rikos, jota islamilaiset oikeusoppineet tulkitsevat ”Hiraba” luokkaan. Hiraba kuvataan: ”Henkilö tai ryhmä ihmisiä, jotka aiheuttavat yleisön häiriöitä, tappaminen, toisen omaisuuden väkisin ottaminen, hyökkäys tai raiskaus

naisia kohtaa, karjan tappaminen, tai maatalouden keskeyttäminen." Tämä luokitus on looginen, sillä raiskaus on uhrin seksuaalisen itsemääräämisoikeuden riistämistä. Hiraba ei vaadi neljää todistajaa, vaan lääketieteellistä tietoa ja asiantuntija-todistus muotoa voidaan käyttää näyttönä rikokseen.

Islamilainen oikeus raiskausrikokseen ei rajoitu rikosoikeudellisiin seuraamuksiin, vaan oikeuskäytäntö tarjoaa siviili korvausta raiskaus uhrille "jirah" (haavat) lain mukaisesti. Jokaisella on omistusoikeus omaan kehon ja oikeus vastaavaan korvaukseen, jos on aiheuttanut haittaa laittomasti millä tahansa kehon osille. Vahingoittava rikos seksuaalilimeen oikeuttaa asianmukaista taloudellista korvausta klassisen islamilaisen jirah oikeuskäytännössä. Edelleen, jos yhdyntä on ilman naisen suostumusta, tekijä joutuu maksamaan naiselle sekä perushyvyitys että lisätukea "diyya" (taloudellinen korvaus murhasta, maksu).

Avioliitossa, jos puoliso toiselle aiheuttaa fyysistä vahinkoa tai sairautta, on uhrille oikeus vaatia jirah korvausta. Jirah laissa säädetään korvausta fyysisten haittojen puolisoitten kesken ja tukee islamilaista lainsäädäntöä perheväkivaltaa vastaan.

Koraanissa sanotaan:

"223. Vaimonne ovat teidän vaimonne, käykää vainiollanne mielenne mukaan, mutta suorittakaa myös ensin jotakin hyvää sielujenne puolesta. Pelätkää Jumalaa ja tietäkää, että tulette kohtaamaan hänet. Julista, Muhammed, uskovaisille ilosanomaa.(2: 223)

21. Eräs Hänen merkeistään on myös se, että Hän on teistä itsestänne luonut teille puoliset, jotta löytäisitte heistä tyydytyksen, ja Hän on antanut teille keskinäistä rakkautta ja laupeutta. Totisesti, tässä on merkkejä niille, jotka ajattelevat. (30: 21). 187. ...he (vaimonne) ovat teidän verhonne, ja te olette heidän verhonsa..." (2: 187).

4 Seksuaalisuus ja seksuaalikasvatus kristinuskon mukaan

4.1 Kristinusko

Kristinusko sai alkunsa Lähi-idästä ja on syntynyt vuorovaikutuksessa juutalaisen, kreikkalaisen ja roomalaisen kulttuurin kanssa. Kristinusko oli aluksi vain pieni juutalaisuuden haara, josta se on laajentunut yhdeksi maailman suurimmista uskonnoista. Kristinusko levisi vainoja pakenevien kristittyjen mukana nopeasti kaikkialle maailmassa. Aluksi kristittyjä yhdistivät sama kieli, elämäntapa sekä tausta, mutta nykyään kristinusko ei rajoitu mihinkään kieleen tai kulttuuriin. Kristinusko on jakautunut kolmeen

päähaaraan, ortodokseihin, katolisiin ja protestantteihin. Lännen ja idän kirkot kehittyivät toisistaan erillään, joten niiden välille syntyi myös opillisia eroavuuksia. (Guite 2006: 13; Ahokallio ym.1998: 10.)

4.2 Kristittyjen laki ja moraal säännöt

Raamatun kymmenen käskyä:

"1. Minä olen Herra, sinun Jumalasi. Sinulla ei saa olla muita Jumalia. 2. Älä käytä väärin Herran, Jumalasi nimeä. 3. Pyhitä lepopäivä. 4. Kunnioita isääsi ja äitiäsi. 5. Älä tapa. 6. Älä tee aviorikosta. 7. Älä varasta. 8. Älä lausu väärää todistusta lähimmäises-täsi. 9. Älä tavoittele lähimmäisesi omaisuutta. 10. Älä tavoittele lähimmäisesi puolisoa, työntekijöitä, karjaa äläkä mitään, mikä hänelle kuuluu." (2 Moos. 20: 2-17; 5 Moos. 5: 6-21).

Jumalan pyhä tahto eli laki, on Vanhan testamentin kymmenen käskyä, jotka ovat tärkeitä kristillisessä etiikassa. Raamattu edustaa Jumalan sanaa kristillisille kirkkoille ja on kirkkojen uskon sekä opin ylin ohje, joka on vaikuttanut kirkkojen elämään sekä käytänteisiin monella tavalla. Raamattu on osaltaan ollut luomassa länsimaiselle kulttuurille perustan, lainsäädännön ja tapakulttuurin alueella, esimerkiksi YK:n yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus heijastaa raamatullista arvomaailmaa. (Ahokallio ym. 1995: 204; Airaksinen – Honkaheimo – Mikkola – Repo 2008: 75.)

Kristinuskon on vaikuttanut myös moniin nykykulttuurin ilmiöihin, esimerkiksi käytöstäpoihimme, pukeutumiseemme, lainsäädäntöömme, käsityksiimme oikeasta ja väärästä. Lainsäädäntömme perustuu pitkälti kymmenen käskyn käsitykseen oikeasta ja väärästä. Kymmenen käskyä ovat myös eurooppalaisen moraalin ja eettisten ihanteiden taustalla. Kristinuskoon sisältyy myös erilaisia sääntöjä ja normeja, joiden tarkoitus on ohjata uskovien toimintaa ja antaa ohjeita, miten tulee kohdella lähimmäisiämme ja muita ihmisiä. (Airaksinen ym.2008: 3, 74.)

4.3 Avioliitto ja avioero

Lähes kaikki kristilliset kirkot ovat katsoneet avioliiton vain miehen ja naisen väliseksi jo luomiskertomusten perusteella, jonka on myös katsottu sulkevan pois moniavioisuuden. Avioliitto on miehen ja naisen välinen, julkisesti solmittu, sitoutunutta ja pysyvää

yhteiselämää, joka perustuu vapaaehtoisuuteen. Yhteiskunnassamme valtion taholta säädellään avioliittoa sekä avioeroja ja kirkko toimii yhteiskuntamme lainsäädännön mukaisesti. (Yli-Opas 2010; Korhonen & Närhi 2011: 31.)

Raamattu sanoo:

”Maailman alussa Jumala loi ihmisen mieheksi ja naiseksi. Sen tähden mies jättää isänsä ja äitinsä ja liittyy vaimoonsa, niin että nämä kaksi tulevat yhdeksi lihaksi. He eivät siis enää ole kaksi, he ovat yksi. Ja minkä Jumala on yhdistänyt, sitä älköön ihminen erottako.” (Mark. 10: 6-9.)

Kristinuskon mukaan avioliitto on Jumalan asettama ja säätämä, jonka perustarkoituksena on aviopuolisoiden yhteinen ja läheinen elämä uskollisuudessa. Avioliitto on parhaimmillaan kestävä ihmissuhde, joka perustuu muun muassa puolisoitten keskinäiseen kunnioittamiseen, luottamukseen, uskollisuuteen ja molemminpuoliseen rakkauteen (Päivänsalo & Yli-Opas 2011: 27; Vähä katekismus 1990). Huovinen kuvaa avioliittoa sopimukseksi, joka perustuu kahden ihmisen yhteiseen tahtoon, jossa tulisi yhdistyä harkinta ja rakkaus. Avioliittoon sisältyy yhteinen vastuu, asioiden jakaminen, sopiminen, neuvottelemine ja elämän myötä- ja vastoinkäymiset, jotka puolisoitten tulisi kohdata yhdessä. Avioliiton solmimisen tarkoituksena ei ole omien etujen varjeleminen tai oman oikeutetun aseman suojeleminen. (Huovinen 1997: 209.)

Raamatussa:

”Rakkaus on kärsivällinen, rakkaus on lempeä. Rakkaus ei kadehdi, ei kersku, ei pöyhkeile, ei käyttäydy sopimattomasti, ei etsi omaa etuaan, ei iloitse vääryydestä vaan iloitsee totuuden voittaessa. Kaiken se kestää, kaikessa uskoo, kaikessa toivoo, kaiken se kärsii.” (1. Kor. 13: 4-7.)

Avoliitolla taas tarkoitetaan ilman julkista sopimusta aloitettua naisen ja miehen välistä yhteiselämää. Avoliitot alkoivat yleistyä parisuhdemuotona 1960-luvulla. Avoliitolla on oikeudellisesti lähes sama asema kuin avioliitolla, eikä yhteiskunta edellytä avioliittoa perhettä perustettaessa. (Yli-Opas 2010.) Avoliitto on juridisesti avoin liitto ilman keskinäisiä oikeuksia ja velvollisuuksia. Avopuolisoiksi katsotaan jatkuvasti yhteisessä taloudessa ja avioliitonomaisissa olosuhteissa elävä mies ja nainen, jotka eivät ole naimisissa. Yhteisessä taloudessa elävät samaa sukupuolta olevat henkilöt, jotka eivät ole rekisteröineet parisuhdettaan, ei katsota avio- eikä avopuolisoiksi. (Väestöliitto 2013; Kela 2013.)

Raamatun mukaan Jumalan suunnitelma avioliiton suhteen oli elinikäinen sitoumus.

Raamatussa:

”Minä vihaan eroa, sanoo Herra, Israelin Jumala. (Mal. 2: 16) He eivät siis enää ole kaksi, he ovat yksi. Ja minkä Jumala on yhdistänyt, sitä älköön ihminen erottako. (Matt. 19: 6) Mutta jos se puoliso, joka ei usko, tahtoo erota, niin erotkoon. Uskovaa veljeä tai sisarta ei tällaisessa tapauksessa sido mikään pakko. Jumala on kutsunut teidät elämään rauhassa. (1. Kor.7: 15) On myös opetettu, että jos mies tahtoo erota vaimostaan, hänen on annettava tälle erokirja. (Matt. 5: 31) Minä sanon teille: se, joka hylkää vaimonsa muun syyn kuin haureuden tähden ja menee naimisiin toisen kanssa, tekee aviorikoksen. (Matt. 19: 9) Jeesus korosti, että nämä lait säädettiin ihmisten kovasydämissyyden vuoksi, ei siksi että Jumala olisi niitä halunnut.” (Matt.19: 8)

Sadut loppuvat usein tähän tuttuun lauseeseen: ”He saivat toisensa ja elivät onnellisina elämänsä loppuun asti.” Todellisessa elämässä ei aina näin onnellisesti kuitenkaan käy. Suomessa solmituista avioliitoista purkautuu kolmasosa ja avosuhteista kahdeksankymmentä prosenttia. Naimisiin mentäessä kumppanissa korostuvat hänen positiiviset piirteensä ja hänessä havaitaan niitä ominaisuuksia, joita halutaan nähdä ja harmilliset ominaisuudet tuppaaavat hämärtyämään. (Kinnunen 2009: 7,15.)

Kristillisten kirkkojen päämäärä on avioliiton elinikäisyys, huolimatta erojen suuresta määrästä. Kirkko katsoo tärkeäksi tehtäväkseen puolustaa ja tukea avioliiton elinikäisyyttä. Avioliiton katsotaan antavan parhaan turvan puolisoitten kasvulle sekä lasten kehitykselle. Kirkot tukevat monilla erilaisilla toimintatavoilla ja projekteilla sekä avio- puolisoita, että avioeron läpikäyneitä. (Korhonen & Närhi 2011: 31.)

Avioliiton purkamiseen eli avioeroon ei tarvita enää mitään erityistä syytä, vaan jo toisenkin osapuolen anomus erosta riittää. Avioero vapauttaa puoliset keskinäisestä vastuusta, mutta vastuu lapsista jatkuu. Kirkon kannanotto on eron syiden osalta jonkin verran tiukempi. (Yli-Opas 2010: 100.) ”Jos puoliset ovat asuneet keskeytyksettä erillään viimeiset kaksi vuotta, on heillä oikeus saada avioero ilman harkinta-aikaa” (Avioliittolaki (234/1929). 2 luku – Avioliiton esteet (411/1987).

Historiallisesti kristinusko on ollut ehkä eniten länsimaiseen seksuaalisuuteen vaikuttanut tekijä. Katolisissa Euroopan maissa ja USA:ssa kirkko on yhä merkittävä tekijä määriteltäessä ”oikeanlaista seksuaalisuutta”. (Tuominen 2012: 3.) Seksuaalisuus on Jumalan lahja ja luonnollinen osa ihmisen persoonaa. Luterilaisen ja anglikaanisen kirkkojen opetuksen ehdoton kanta ja ihanne ovat, että seksuaalisuhde kuuluu vain

avioliittoon ja palvelee puolisoiden yhteenkuuluvuutta, ei pelkääntään lisääntymistä. (Airaaksinen ym. 2008: 77; Brusila 2008; Korhonen & Närhi, 2011: 28; Päivänsalo & Yli-Opas 2011: 26.)

Raamatussa:

”Haureuden välttämiseksi tulee miehen elää oman vaimonsa ja kunkin naisen oman miehensä kanssa. 3. Mies täyttäköön aviovelvollisuutensa vaimoan kohtaan, samoin vaimo miestänsä kohtaan. 4. Vaimon ruumis ei ole hänen omassa vallassaan vaan miehen, samoin ei miehen ruumis ole hänen omassa vallassaan vaan vaimon.” (1. Kor.7: 1-9)

Lapsen ja nuoren seksuaalikasvatus alkaa kotoa. Lapsi oppii heti syntymänsä jälkeen ruumiilliseen kontaktiin sekä mielihyvän, joka liittyy hänen saamaansa lämpöön ja läheisyyteen. Näitä tärkeitä ihmiskehoon ja läheisyyteen liittyviä viestejä vanhemmat välittävät lapselleen. Kotona tytöt ja pojat oppivat kuinka heidän tulee käyttäytyä, miten omaan ja muiden kehoon tulee suhtautua, millaista on yksityisyys ja siveys. Lapsen ja nuoren seksuaalisuutta määrittävät kodin, perheen ja suvun asenteet, normit, arvot sekä toimintamallit. Koulun tärkeimpänä tehtävänä on opettaa kaikille lapsille ja nuorille tasapuolisesti ihmissuhdetaitoja ja terveyttä. ”Koulun opetussuunnitelmaan sisältyy pakollisena oppiaineena terveystieto, johon on nivottu seksuaaliterveyteen liittyvä kasvatus, joka tavoittaa kaikki lapset ja nuoret, nekin jotka eivät saa terveitä malleja kasvuympäristöstään.” (Väestöliitto 2011; Terveiden ja hyvinvoinnin laitos 2010: 11; Tuominen 2012: 10.)

Seksuaalisuuteen liittyvistä asioista nuoret saavat tietoa perheeltä, kavereilta ja koulusta, joiden ohella myös mediasta ja etenkin internetistä. Median välittämä kuva seksuaalisuudesta ei välttämättä tue nuorten seksuaaliterveyttä, vaan voi antaa hänelle epärealistisen ja vääristyneen kuvan seksuaalisuudesta. Etenkin mainokset ja porno antavat seksuaalisuudesta hyvin kapea-alaisen kuvan, joka pohjautuu pelkääntään toimintaan ja tekniikkaan. Seksuaalikasvatuksen yhtenä tärkeänä tehtävänä on tukea nuoria, jotta he oppivat kyseenalaistamaan median antamia malleja ja tietoja. (Terveiden ja hyvinvoinnin laitos 2013.)

4.4 Ehkäisy ja abortti

”Kaikki kristilliset kirkko- ja tunnustuskunnat pitivät kiinni ehdottomasta ehkäisykiellosta vielä vuoteen 1930 asti. Vuodesta 1930 alkaen tapahtui merkittävä käänne: anglikaanit

sallivat ehkäisyn joissain tapauksissa, myöhemmin kokonaan, ja pian perässä seurasi joka ikinen protestanttinen tunnustuskunta ja luopui näin historiallisesta kristillisestä opetuksesta. Katolinen kirkko on ainoa, joka edelleen vastustaa ehkäisyä yhteiskunnassa kuuluvalla äänellä.” (Brusila 2008.)

Ehkäisyn käyttöä avioliitossa ei ole pidetty ongelmallisena, joitakin yksittäisiä ryhmiä lukuun ottamatta, kuten vanhoillislestadiolaisia. Ehkäisymenetelmien paraneminen on kirkkojen näkemyksen mukaan kuitenkin johtanut siihen, että useat aloittavat seksuaalisen kanssakäymisen liian varhain, ennen kuin ovat oikeastaan itse valmiita seksuaaliseen kanssakäymiseen. (Korhonen & Närhi 2011: 29.) Ehkäisyn käytöstä huolimatta seksuaaliseen yhteyteen kuuluu vastuu kumppanista ja mahdollisesti syntyvästä lapsesta, koska seksuaalinen kanssakäyminen voi johtaa ei-toivottuun raskauteen (Päivänsalo & Yli-Opas 20011: 29).

Syntyvyyden säännöstelyn mahdollistuminen on muuttanut suhtautumista esiaviolliiseen seksiin perusteellisesti. Merkittävä osa kirkollista vihkimistä tai siunausta liitelleen hakevista pareista on asunut jo pitkään yhdessä, ja heillä on jo yksi lapsi tai useampiakin. Kirkko ei kieltäydy näitä pareja vihkimästä, eikä ryhdy heitä nuhtelemaan, mutta perheen turvallisuus voidaan ottaa mahdollisesti puheeksi avoparin lasta kastettaessa. (Brusila 2008.)

Abortti herättää monenlaisia tunteita ja vaikeita eettisiä kysymyksiä, esimerkiksi sikiön tai lapsen oikeuksista ja ihmisyydestä sekä äidin/naisen oikeuksista ja päätösvallasta tekee raskaudenkeskeytyksestä eettisesti hankalan, joka jakaa myös kristityt kahtia. ”Suomen evankelis-luterilaisen kirkon piispat ovat maininneet kannanotossaan ”Kasvamaan yhdessä” kolme hyväksyttävää perustetta aborttiin: 1) Äidin hengen ollessa uhattuna. 2) Raiskauksen seurauksena alkanut raskaus. 3) Vaikeasti vammainen, vajaamielinen tai sairas lapsi. Sosiaalisia syitä kohtaan piispat ovat hyvin kriittisiä.” (Raamattu NET; Brusila 2008.)

Raamatussa:

Raamatun Kymmenessä käskyssä sanotaan 2. ”Älä tapa. (Moos. 20: 13) Niin kuin te tahdotte ihmisten tekevän teille, niin tehkää te heille.” (Luuk. 6: 31)

Suomessa raskauden keskeytyksiä ohjaa lainsäädäntö (Laki raskauden keskeyttämisestä (239/1970); Rikoslaki (39/1889). 20 luku – Seksuaalirikoksista (563/1998/563). Abortti ei ole ehkäisykeino, eikä sen käyttö ehkäisykeinona ole myöskään suotavaa,

vaan ehkäisyneuvontaan tulee panostaa, jotta voidaan välttää ja ehkäistä raskaudet ennalta. (Väestöliiton toimintasuunnitelma 2009.)

4.5 Seksuaalinen väkivalta ja seksuaalinen suuntautuminen

Meillä jokaisella on oikeus määritellä oman intimitteettimme rajat ja näitä rajoja tulee muiden kunnioittaa. Seksuaalisuuteen eivät liity pakottaminen tai väkivalta. Seksuaalinen väkivalta ja hyväksikäyttö ovat aina rikos, vaikka tekijänä olisi uhrin puoliso taikka muu läheinen. Jos parisuhteessa käytetään seksuaalista väkivaltaa ja pakottamista, silloin ei ole kyse seksistä, vaan toisen alistamisesta sekä vääristyneestä vallankäytöstä. (Väestöliitto 2011; Päivänsalo & Yli-Opas 2011: 28.)

Parisuhteessa seksuaalinen väkivalta johtaa useimmiten henkisiin vammoihin. Tämä saattaa johtua esimerkiksi siitä, että nainen ryhtyy seksiin, jotta välttäisi tällä tavoin riidat ja muut mahdolliset seuraukset eli myötäilee väkivaltaista kumppaniaan. Mitä läheisempi tekijä on, sitä vähemmän hänen tarvitsee yleensä käyttää fyysistä voimaa pakottaakseen naisen seksuaaliseen kanssakäymiseen. (Väestöliitto 2011.) Suomessa raiskaus avioliitossa muuttui rikokseksi vasta vuonna 1994. Muihin EU-maihin verrattuna myöhään, sillä esimerkiksi Ruotsissa siitä tuli rikos vuodesta 1962 lähtien. (Brusila 2008.)

Homoseksuaalisuuteen on suhtauduttu kristinuskon historiassa kielteisesti. Kirkon kielteisen asennoitumisen pohjimmaiset juuret ovat Raamatussa, jossa homoseksuaalinen käyttäytyminen torjutaan. Raamatussa homoseksuaalista käyttäytymistä pidetään luonnonvastaisena ja osana pakanuutta. Muiden heteroseksuaalisuudesta poikkeavien seksuaalisten käyttäytymismuotojen tavoin se on ruumiin pyhyiden turmelemista. (Raamattu NET.)

Raamattu sanoo:

"Naiset ovat vaihtaneet luonnollisen sukupuoliyhteyden luonnonvastaiseen, ja miehet ovat samoin luopuneet luonnollisesta yhteydestä naisiin ja heissä on syttynyt himo toisiaan kohtaan. Miehet ovat harhautuneet harjoittamaan keskenään säädyttömyyttä ja saavat ansaitsemansa palkan. (Room. 1: 26–27) Älä makaa miehen kanssa niin kuin naisen kanssa maataan, sillä se on kauhistuttava teko." (3. Moos. 18: 22)

”Jumalan valtakunnan perillisiä eivät ole siveettömyyden harjoittajat eivätkä epäjumalien palvelijat, eivät avionrikkojat, eivät miesten kanssa makaavat miehet, eivät varkaat eivätkä ahneet, eivät juomarit, pilkkaajat eivätkä riistäjät.” (1. Kor.6: 9-10)

Kirkoissa käydään kiivaasti keskustelua ihmisen seksuaalisuudesta sekä homoseksuaalisuudesta. Toiset ovat sitä vastaan ja toiset sen puolesta. Esimerkiksi Luterilaisen kirkon työntekijöistä osa on sitä mieltä, ettei homous ole syntiä. He puolustavat homoutta sillä, että kristillisen uskon tulisi olla armollista ja vapauttavaa. (Tuovinen 2008: 25.) Maaliskuussa 2008 Suomen evankelisluterilainen kirkko ei nähnyt tarpeelliseksi luoda kirkollista kaavaa homoparien siunaamiseksi. (Brusila 2009.) 2010 piispa kokous laati ohjeen vapaamuotoisesta rukouksesta parisuhteensa rekisteröineiden kanssa, joka ei ole rinnastettavissa avioliittoon siunaamisen kanssa. (Päivänsalo & Yli-Opas 2011: 31.)

Suomessa syrjintä seksuaalisen suuntautumisen perusteella on vastoin lakia. Homoseksuaalinen kanssakäyminen laillistettiin vuonna 1971. Vuodesta 2002 lähtien homoilla on ollut mahdollisuus rekisteröityyn parisuhteeseen. Suomen perustuslaki, 2. luku perusoikeudet 6§ Yhdenvertaisuus: ”Ihmiset ovat yhdenvertaisia lain edessä. Ketään ei saa ilman hyväksyttävää perustetta asettaa eri asemaan sukupuolen, iän, alkuperän, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, terveydentilan, vammaisuuden tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella.” (Suomen perustuslaki (731/1999). 2 luku – Perusoikeudet.)

5 Opinnäytetyön tarkoitus ja tutkimuskysymykset

Opinnäytetyömme tarkoitus on selvittää kirjallisuuskatsauksen avulla seksuaalisuutta ja seksuaalikasvatusta islamilaisessa ja kristillisessä kulttuurissa. Opinnäytetyömme on osa Metropolia Ammattikorkeakoulun seksuaali- ja lisääntymisterveyden hanketoimintaan. Hankkeen tarkoituksena on saada lisää tietoperustaa monikulttuuristen asiakkaiden seksuaaliterveyden edistämisen tueksi. Opinnäytetyömme tavoitteena on saada tutkimukselliseen näyttöön perustuvaa tietoa tutkimuksista, jotka vastaavat asettiimme tutkimuskysymyksiin.

Opinnäytetyömme tutkimuskysymykset ovat:

Miten seksuaalisuus ja seksuaalikasvatus ilmenevät kristinuskossa?

Miten seksuaalisuus ja seksuaalikasvatus ilmenevät islaminuskossa?
Millaisia eroja liittyy seksuaalisuuteen ja seksuaalikasvatukseen?

6 Opinnäytetyön toteutus

6.1 Kirjallisuuskatsaus

Tutkimuskysymystemme pohjalta selitämme kirjallisuuskatsauksen avulla, mitä eroja seksuaalisuudessa ja seksuaalikasvatuksessa on islaminuskon ja kristinuskon välillä. Kirjallisuuskatsaus on tieteellinen tutkimusmenetelmä, jonka tarkoituksena on tuottaa uutta tutkittua tietoa kriittisesti arvioiden ja yhdistäen. Olemassa olevaa tutkittua tietoa kerätään systemaattisesti, laatua arvioidaan ja yhdistetään tuloksia rajatusta ilmiöstä. Kirjallisuuskatsauksella voidaan tehdä luotettavia yleistyksiä sekä perustella tutkimuskysymystä. (Kääriäinen & Lahtinen 2006: 37.)

Kirjallisuuskatsauksen tekeminen alkaa tutkimussuunnitelman laatimisesta, mikä ohjaa koko tutkimusprosessin etenemistä. Siinä määritellään tutkimuskysymykset, menetelmät ja strategiat alkuperäistutkimusten keräämiseksi ja valintakriteerit. Lisäksi suunnitelmaan määritellään valittujen tutkimusten laatuksiteerit ja menetelmät niiden yhdistämiselle. Kaikki kirjallisuuskatsauksen vaiheet tulee raportoida ”myös mahdolliset poikkeamat” selkeästi, jotta kirjallisuuskatsaus olisi toistettavissa. Tutkimuskysymykseksi rajataan se mihin kirjallisuuskatsaus pyrkii löytämään vastauksen. Kysymyksiä voi olla yksi tai useampi ja ne määrittävät kirjallisuuskatsauksen tavoitteet. (Kääriäinen & Lahtinen 2006: 38–39.)

6.2 Aineiston haku ja valintakriteerit

Opinnäytetyöhömmme haimme tutkimusartikkeleita seuraavista tietokannoista: Medic, Helka, Pubmed ja Cinahl. Käyttämiämme hakusanoja olivat: ”sexual education Islam”, ”sexuality education”. Hakujen perusteella löytyneistä tutkimuksista kävimme läpi otsikot ja abstraktit, jonka perusteella joko hyväksyimme tai hylkäsimme tutkimusartikkelin. Valintakriteereinä meillä oli että, tutkimusartikkeleista tuli löytyä tutkimuskysymyksiemme mukaisia ja vastaavia asioita ja siinä tuli esiintyä sana seksuaalisuus, seksuaalikasvatus, parisuhde, avioliitto, islam ja kristinuskko. Tutkimustulosten tuli vastata asetet-

tuihin tutkimusongelmiin. Tutkimuksen tuli olla tieteellinen ja julkaistu vuosien 2000-2012 aikana. Tutkimuksen tuli olla suomen- tai englanninkielinen.

Aiheeseen liittyvän tiedon haun aloitimme CINAHL- tietokannasta, jossa käytimme ensimmäisenä hakusanoja "sexual education islam", ja haun rajasimme vuosiin 1995 - 2012. Tämä haku tuotti tuloksia 120 kappaletta, joista valitsimme tiivistelmien perusteella 2 kappaletta. Seuraavaksi haimme CINAHL:sta hakusanoilla "sexuality education" ja rajasimme vuosiin 2000 - 2012. Haku tuotti tuloksia 50 kappaletta, joista valitsimme otsikoiden ja tiivistelmien perusteella 6 kappaletta.

Kolmantena haimme Pubmedestä hakusanoilla "Sexual education islam" ja rajauksella vuosiin 2000 - 2012. Haku tuotti 59 tulosta, joista valitsimme otsikoiden ja tiivistelmän perusteella 8 kappaletta. Viimeiseksi haimme manuaalisesti hakusanalla "Marriage", joka tuotti tuloksia 1 kappaletta, jonka valitsimme tekstin perusteella.

6.3 Aineiston analyysi

Opinnäytetyöhömmme olemme valinneet kaikkiaan 17 tutkimusta, jotka ovat eripuolilta maailmaa. Opinnäytetyömme aineiston analysointimenetelmänä käytämme sisällönanalyysiä, jossa käsiteltävä tutkimusaineisto tiivistetään ja kuvaillaan lyhyesti. Työsämme olemme käyttäneet induktiivista eli aineistolähtöistä analyysiä, jossa luokitellaan sanoja niiden teoreettisen merkityksen perusteella. Analyysiyksikkönä olemme käyttäneet esimerkiksi yksittäistä sanaa tai lausetta.

Sisällönanalyysi on menettelytapa, jonka avulla voidaan analysoida systemaattisesti dokumentteja ja pyritään kuvaamaan niiden sisältöä sanallisesti. Opinnäytetyössämme käyttämiämme dokumentteja ovat: esimerkiksi kirjat, internet ja tutkimusartikkelit. Sisällönanalyysi on menetelmä, jolla tutkittavasta ilmiöstä pyritään saamaan kuva tiivistetyssä ja yleisessä muodossa. (Tuomi & Sarajärvi 2009: 103–104.)

Aineistolähtöinen sisällönanalyysi on kolmevaiheinen prosessi, joka pitää sisällään aineiston pelkistämisen, ryhmittelyn ja teoreettisten käsitteiden luomisen. Aineiston pelkistämisessä aineisto analysoidaan ja pelkistetään siten, että tutkimuksesta karsitaan pois kaikki epäolennainen. Aineiston ryhmittelyssä etsitään aineistosta samankaltaisuuksia sekä eroavuuksia, jonka jälkeen pelkistetty aineisto ryhmitellään alaluokiksi. Kolmantena aineistosta erotetaan tutkimuksen kannalta olennainen tieto, jonka jälkeen

valikoidusta aineistosta muodostetaan teoreettisia käsitteitä. (Tuomi & Sarajärvi 2009: 108–111.)

7 Tulokset

Tutkimustuloksissamme pääteemoihin kuuluvat: seksuaalisuuden asema yhteiskunnassa, avioliiton asema, homoseksuaalisuuden asema sekä seksuaalikasvatukseen liittyvät metodit, olivat hyvin edustettuja. Jokaisen pääteeman alta löytyi monia alateemoja. Esimerkiksi avioliittoteemaan sisältyvät avioliitto sopimuksen käsitykset, moniavioisuus, osapuolten roolit ja perhe käsitykset sekä avioero.

7.1 Seksuaalisuus ja seksuaalikasvatus islaminuskossa

Islam uskontona käsittää ihmisen elämän jokaista aspektia ja tähän kuuluvat hengellisen hyvinvoinnin lisäksi myös materiaallinen ja fyysinen hyvinvointi (Kotb 2004). Seksuaalisuus ja siihen liittyvät asiat ovat iso osa ihmisen maallista elämää, ja näin ollen islam on käsittelyt nämä asiat avoimesti (Kotb 2004). Uskonoppineiden mielestä, jos muslimin on pakko elää islamin lakien mukaisesti, on kyettävä keskustelemaan ja oppimaan islamin käsitykset seksuaalisuudesta ja siihen sisältyviin asioihin. Nykyisten tutkijoiden mielestä islamin näkemykset ja opit seksuaalisuudesta on keskusteltava entistä enemmän nykyisissä yhteiskunnissa ja varsinkin niiden muslimien keskuudessa jotka elävät ei-muslimi vetoisissa kulttuureissa (Kotb 2004). Tutkijat listaavat syiksi seksuaalisen vallankumouksen, erilaisten seksuaalisuuntauksien lisääntyvän suvaitsevaisuuden ja median kehityksen. Näiden syiden takia heidän mielestään muslimivanhempien pitää olla informoituna riittävästi. (Kotb 2004.)

Kaikissa tutkimuksissa, joissa tarkasteltiin seksuaalisuutta islamissa, todettiin, että avioliitto on keskeisessä asemassa (Dhami & Sheikh 2000; Korhonen & Närhi 2011; Kotb 2004; Zaidi S. 2009). Kirjassa ”Marriage and morals in Islam” (Rizvi 1994) avioliiton asema islamissa tiivistetään kolmeen johtopäätökseen: (1) Islam kannustaa kaikissa olosuhteissa avioliittoon, joka siis käsittää miehen ja naisen välisen suhteen jokaisessa asiassa. Se on Jumalan siunaus. (2) Selibaatti on kielletty islamissa. (3) Islamissa avioliiton uskotaan auttavan hengellistä moraalialia ja Jumalan lähelle pääsemistä. Avioliitto ei ole este eikä harhauta hengellisyydestä vaan toisin päin.

Avioliiton ollessa näin keskeisessä asemassa ihmisen seksuaalisuudessa nousevat esiin sellaiset tärkeät kysymykset kuten milloin voi solmia avioliittoa ja kuka voi sen solmia. Näihinkin kysymyksiin on selkeä linja, joka perustuu sekä Koraaniin että Profeetan perimätietoihin. Ihminen voi avioitua islamin lakien mukaisesti, kun hän on teini-ikään tullut eli hormonaalisten ja fyysisen muutoksien jälkeen. Eri tutkimuksissa tulee esiin, että fyysinen muutos pelkästään ei ole riittävä vaan pitää myös olla riittävä henkinen muutos, jotta avioliittoon liittyvä vastuu pystytään kantamaan (Kotb 2004). Nyky-yhteiskunnassa mahdollisuus avioitua ja perustaa perheen teini-ikässä on hankalaa, mikä tulee myös tuloksissa esiin. Näin ollen tutkijat selkeyttävät, että Islamissa avioituminen ei tarkoita suuren perheen perustamista, vaan on olemassa erilaisia vaihtoehtoja. Esim. voi solmia aviosopimuksen, jolloin osapuolet ovat laillisia toisilleen, mutta voivat asua edelleen omissa kodeissa. Toinen vaihtoehto on perhesuunnittelu ja omien henkisen ja taloudellisen resurssien mukaisesti eläminen (Kotb 2004.)

Mitä vaihtoehtoja Islam tarjoaa niille, jotka syystä tai toisista eivät pysty avioitumaan, vaikka ovat siinä iässä? Tässä kategoriassa on myös jyrkästi kiellettyjä keinoja, kuten esiaviollinen seksuaalinen kanssakäyminen, itsetyydytys ja homoseksuaalisuus. Iranilaisessa tutkimuksessa, jossa selvitettiin lukio-opiskelijoiden aikomusta noudattaa pidättäytymistä esiaviollisesta seksistä, kävi ilmi, että suurin osa aikoi harjoittaa sitä (Mohtasham.2009). Toisessa, turkkilaisessa tutkimuksessa, jossa tutkittiin seksuaaliongelmista kärsiviä aviopuolisoja, ilmeni, että yli 90 prosentilla aviovaimoista ja kahdella kolmasosalla aviomiehistä ei ole ollut esiaviollista seksikokemusta (Yasan & Gürgen 2009). Sallittuja keinoja ovat mm. pidättäytyminen, jota voidaan helpottaa paastoamalla. Paasto tässä tapauksessa kasvattaa itsehillintää ja yleensä seksuaaliset ajatukset eivät ole päällimmäisenä.

Homoseksuaalisuus on kaikissa muodossa kielletty islamissa ja lisäksi se on rangaistava teko sekä maan päällisessä että tuonpuoleisessa. Alankomaissa tehdyissä nuorten tutkimuksissa, kaikki alankomaalaiset muslimi nuoret tuomitsivat homoseksuaalinen suuntautuminen (Smerecnik et al, 2010). Samoin Etelä-Afrikassa, Johannesburgissa suoritetussa tutkimuksessa muslimi yhteisö tuomitsi jyrkästi saman sukupuolen väliset seksuaalisuhteet (Bonthuys & Erlank 2012).

Tutkimustulosten mukaan seksuaalikasvatus on tärkeää, ja se käsitellään osana avioliitto- ja perheasioissa. Seksuaalikasvatuksessa käytetyt menetelmät ovat kuitenkin

vaihtelevia. Vastuu seksuaalikasvatuksesta on ensisijaisesti perheillä ja sitten muilla yhteiskunnan tahoilla. Tämä korostuu varsinkin eri kulttuureissa elävillä muslimeilla. Seksuaalikasvatus islamissa käsittää tekoja (tyttöjen ja poikien eri makuuhuoneet), Koraanin ja Hadithien opetus (monia suoria opetuksia) ja asioiden käsitteleminen joko perheissä tai esim. imaamien johdolla järjestöissä. (Athar 1995.) Yleisesti muslimimaisessa seksuaalinen tietämys ja asenne ovat kohtuullisella tasolla, mutta ehkäisyasioissa tuntuu olevan edelleen puutetta, kuten monissa yliopisto nuorten tutkimuksissa on todettu (Ajmal et al, 2011; Aras et al, 2007; Simbar et al, 2005.) Lisäksi islamilainen seksuaalikasvatusta on käytetty hyödyksi esim. HIV-taudin ehkäisyssä mm. Keniassa ja Jordaniassa (Maulana et al, 2009; Abu-Moghli et al, 2010.)

7.2 Seksuaalisuus ja seksuaalikasvatus kristinuskossa

Kristillisen avioliiton alku on nähty jo miehen ja naisen luomisessa ja heidän keskinäisen suhteensa on katsottu saavan oleellisimman merkityksensä juuri avioliitossa ja määrittävän koko ihmisen elämää. Jumala on tarkoittanut ihmisen elämään toisen kanssa. Raamattu sanoo: *”Ei ole hyvä ihmisen olla yksinään. Minä teen hänelle kumppanin, joka sopii hänen avukseen.”* (1. Moos. 2: 18) Kristillinen avioliitto perustuu vapaaehtoisuuteen, mutta avioliittoon tulisi jokaisen kuitenkin hakeutua, ellei naimattomuudelle ole erityistä kutsumusta. Kristillisen avioliiton katsotaan olevan Jumalan asettama ja siunaama, naisen ja miehen parisuhteessa elämisen muoto. Puolisot sitoutuvat avioliittoon Jumalan edessä ja seurakunnan läsnä ollessa. Mies ja nainen tukevat ja täydentävät erilaisina toisiaan. (Yli-Opas 2010.)

Tutkimuksessa Suomen evankelisluterilaisen kirkon ja Englannin kirkon mukaan avioliiton merkitys on nyky-yhteiskunnassa heikentynyt, eikä sillä ole enää niin keskeistä asemaa. Yhteiskuntamme lainsäädännön kannalta avioliiton elinikäisyys ja purkamattomuus eivät ole enää sen ominaisuuksia. Avoliitolla on yhteiskunnassamme oikeudellisesti lähes sama asema kuin avioliitolla, eikä yhteiskunta edellytä avioliittoa perhettä perustettaessa. Avoliitosta on tullut vaihtoehto avioliitolle. Avoliitossa ei ole osapuolten kesken solmittua liittoa tai sopimusta, joten Suomen evankelis-luterilainen kirkko käyttää dokumenteissaan avoliitosta usein nimitystä avosuhde. (Yli-Opas 2010.)

Avioero eli avioliiton purkaminen oikeustoimena, merkitsee niiden velvoitteiden ja oikeuksien lakkaamista, jotka koskevat puolisoiden välistä suhdetta. Vanhemmuuteen liittyvä vastuu säilyy myös avioeron jälkeen. Vuonna 1987 uudistetun avioliittolain mukaan

jo toisenkin osapuolen anomus erosta riittää, eikä avioeroon tarvita enää mitään erityistä syytä. Tutkimuksen mukaan kirkon kannanotto eron syiden osalta on jonkin verran tiukempi ja eron suhtaudutaan kriittisesti, eikä eron sinänsä arvioida tuovan ratkaisua ongelmiin. Avioeron katsotaan olevan joskus kuitenkin paras ratkaisu, esimerkiksi puuttuvan rakkauden, välien rikkoutumisen tai toisen puolison käyttäytymisen vuoksi, joka on uhkana lasten turvallisuudelle. (Yli-Opas 2010.)

Luterilaisen ja anglikaanisen kirkkojen opetuksen ehdoton kanta ja ihanne ovat, että seksuaalisuhde kuuluu vain avioliittoon ja palvelee puolisoitten yhteenkuuluvuutta, ei pelkästään lisääntymistä. Seksuaalisuuden tarkoituksena pidetään miehen ja naisen välisen suhteen syntymistä ja säilymistä sekä sen suomaa mahdollisuutta kasvattaa uutta sukupolvea. Seksuaalisuus on muuttunut yhteiskunnassamme yhä julkisemmaksi ja seksuaalisuuteen liittyvät käsitykset ovat muuttuneet merkittävästi. Kirkot ovatkin joutuneet tämän vuoksi ottamaan kantaa yhä uudestaan seksuaalisuuteen ja sen ilmenemismuotoihin. ”Parisuhde ja avioliitto ovat jo itsessään osa seksuaalisuuden toteuttamista, joka sisältää intiimin kohtaamisen parisuhteessa: kuten läheisyyden, kosketuksen ja hellyyden sekä intohimoa koskevat tunteet, ajatukset ja teot”. Seksuaalisuuden toteuttaminen käytännössä ei edellytä pysyvää parisuhdetta tai avioliittoa turvarakenteeksi mahdollisesti syntyvälle lapselle. (Yli-Opas 2010.)

Ehkäisyvälineiden käyttö on hyväksyttävää, koska sukupuoliyhteydellä katsotaan olevan muitakin tarkoituksia kuin suvun jatkaminen. Myös perheen elämäntilanteeseen liittyviä syitä pidetään hyväksyttävinä. Päätöstä ehkäisystä pidetään vastuullisena, ja vastuun siitä katsotaan kuuluvan puolisoille itselleen. Ehkäisymenetelmien yleistymisen ja helpon saatavuuden katsotaan merkittävästi vaikuttaneen seksuaalisuuden toteuttamiseen sekä avoliittojen yleistymiseen. Ehkäisy on muuttanut radikaalisti seksuaalisuuden luonnetta sekä naisten ja lasten asemaa. ”Seksuaalisuudesta on tullut yksityisasia sen suhteen, miten, milloin ja kenen kanssa sitä tahdotaan toteuttaa. Seksuaalisuuteen liittyvillä ratkaisuilla on kuitenkin julkisia ja näkyviä seurauksia”. Lapset joutuvat käytännössä kokemaan uskottomuuden, avioeron, tai yksinhuoltajuuden vaikutukset. Ehkäisyvälineiden katsotaan myös lisänneen niiden raskauksien määrää, jotka alkavat tilapäisissä tai lyhytaikaisissa suhteissa. (Yli-Opas 2010.)

Kaikista tutkimuksista, joissa käsiteltiin nuorten seksuaalikasvatusta, nousi esille kodin merkitys ja vastuu nuoren ensisijaisena seksuaalikasvattajana. Kotona pitää puhua avoimesti seksuaaliasioista lapsen kanssa, mutta monet vanhemmat kokevat sen vai-

keaksi. Vanhemmat odottavat lapsen aloittavan keskustelun, jota useimmat lapset eivät kuitenkaan uskalla tehdä. Lapsi voi tuntea olonsa epämukavaksi tullessaan puhumaan sukupuoliasioista ja seksistä vanhempiensa kanssa, vaikka hän tuntisi olonsa mukavaksi kaikesta muusta keskustellessaan. Kaikissa tutkimuksissa tuli vahvasti esille myös vanhempien arvostus koulujen antamaan seksuaalikasvatukseen ja sen koettiin helpottavan keskustelun aloittamista myös kotona. Koulujen seksuaalikasvatuksella on erittäin tärkeä merkitys, sillä kaikki lapset ja nuoret eivät saa kotoa minkään laista seksuaalikasvatusta. (Haglund 2006.)

Nuoruudessa ja varhaisaikuisuudessa on aikaa tutustua ja löytää seksuaalisuus yksin ja muiden kanssa (Wallmyr, G. & Welin, C. 2006). Varhaisnuoruus merkitsee osalle nuorista seksuaalisen toiminnan aloittamista. Ellei nuori ole saanut seksuaalikasvatusta ja tietoa ehkäisystä, niin seksuaalisen toiminnan aloittaminen asettaa nuoret vaaraan. Esimerkkejä kielteisistä seurauksista ovat raskaus, varhainen vanhemmuus sekä sukupuoliteitse tarttuville taudeille altistuminen. Erityisen vakavat seuraukset voivat olla nuoremmille tytöille, koska he ovat erityisen haavoittuvaisia biologisesti, psyykkisesti ja sosiaalisesti. Teiniäitiyttä tai vanhemmuutta ei pidetä suositeltavana, koska siihen sisältyy sosiaalisia ja terveydellisiä riskejä. (Haglund 2006.)

Nuorille suunnatun sukupuolivalistuksen olisi oltava jatkuvaa ja sisällön hienotunteista, joka mahdollistaisi keskustelun myös kehittyneemmistä aiheista, kuten avoliitto ja homoseksuaaliset parit. Lapsille ja nuorille olisi myös tärkeä opettaa, miten kunnioittaa ja arvostaa itseään sekä muita. Nuorten tyttöjen pukeutuminen seksuaalisesti provosoiiviin vaatteisiin asettaa heidät alttiiksi seksuaaliselle huomiolle sekä mahdollisesti vaaraan. (Haglund 2006.) Oman kehon tuntemus ja tieto seksuaalisuudesta voi lisätä nuorten itseluottamusta, samoin kuin estää kaupallista kuvaa seksuaalisuudesta ja stereotyyppioita sukupuolesta. Jotta sukupuolivalistusta voitaisiin kehittää, olisi tärkeää tietää nuorten käyttämiä tietolähteitä seksuaalisuudesta. (Wallmyr, G. & Welin, C. 2006.)

Tutkimuksessa, jossa tarkoituksena oli selvittää 15-vuotiaiden nuorten käytöstä ja asenteita pornografiaa kohtaan ja heidän tietolähteitään seksuaalisuudesta. Yleisimmiksi tietolähteiksi seksuaalisuudesta nousivat ikätoverit, ystävät, poika- ja tyttöystävä. Pornografia on nykyään helposti nuorten saatavilla, sillä lähes jokaisessa taloudessa on internetyhteys ja kaapelitelevisio. Lähes kaikki tutkimukseen osallistujat olivat katselleet pornografisia elokuvia (15-vuotiaiden joukossa, 98,9 % pojista ja 73,5 % tytöistä). Nuoret tytöt ovat yleensä enemmän rakkauteen ja romantiikkaan suuntautuneita.

Nuoret miehet ovat usein epävarmoja omasta identiteetistään ja he voivat olla myös huolissaan sukupuoleen liittyvistä käytännön yksityiskohdista. Nuorille pojille voivat olla tärkeitä pornografian tarjoamat yksityiskohtaiset kuvat sukuelinten anatomiasta. Jos pojat oppivat varhain, että naiset ovat vain seksiobjekteja, se voi aiheuttaa epäterveellisiä ja epärealistisia sukupuolirooli odotuksia. Tämä osoittaa, miten tärkeää on antaa sukupuolivalistusta ja asiantietoa seksuaalisuudesta. (Wallmyr, G. & Welin, C. 2006.)

Tarttuvat sukupuolitaudit ovat myös merkittävä uhka nuorten terveydelle ja hyvinvoinnille. Kanadalaisen tutkimuksen mukaan nuorilla on ollut vähemmän seksikumppaneita kuin menneinä vuosina ja riskikäyttäytyminen on vähentynyt, mutta siitä huolimatta klamydia on lisääntynyt teinien keskuudessa. Huomaamaton, oireeton ja siksi hoitamaton klamydia infektio voi edetä naisilla lantion tulehdukselliseksi sairaudeksi ja on suuri hedelmättömyyden syy sekä altistaa kohdun ulkoisille raskauksille. Hormonaalisen ehkäisyn suosio on suuri ja sen aloitettuaan monet nuoret hylkäävät kondomin käytön, joka lisää sukupuolitautilien riskiä. Kondomin käyttö pienenee iän myötä ja sama suuntaus on nähty yhdysvalloissa. Ehkäisytabletit ehkäisevät tehokkaasti raskauden, mutta eivät estä sukupuolitauteja. (McKay 2004.)

Nuoret tarvitsevat kattavaa seksuaalivalistusta ja tietoa, jotta heillä olisi voimavaroja suojella seksuaalista terveyttään (Eisenberg et al, 2009). Seksuaalikasvatukselle tuovat erityisiä haasteita maahanmuuttaja nuoret. Maahanmuuttaja nuorista osalla on tietoa seksuaaliterveydestä, koska heidän kulttuuriset taustat mahdollistavat avoimen vuoro-puhelun seksuaalikasvatuksesta. Maahanmuuttaja nuoret, jotka tulevat konservatiivisemmista tai uskonnollisista taustoista, eivät yleensä ole saaneet laaja-alaista seksuaalikasvatusta kotimaassaan, koska seksuaalisuus on saattanut olla äärimmäisen yksityinen asia ja siitä ovat voineet keskustella vain aviopuolisot keskenään. Joissain kulttuureissa homoseksuaalisuus ja esiaviolliset parisuhteet ovat tabu. Koulut ovat ainutlaatuisessa asemassa tarjota lapsille, nuorille ja nuorille aikuisille tietoa, ymmärrystä, taitoa ja asenteita, jotka edistävät heidän seksuaaliterveyttään. Tutkimus osoittaa, että ikä, saatavuus ja monimuotoisuus ovat tärkeitä näkökohtia suunniteltaessa seksuaali-terveyden opetustarpeita. On huomioitava väestön heterogeenisyyttä ja niiden puutteita on korjattava, joilla on täyttymättömiä tarpeita. (Selehi, R. & Flicker, S. 2010.)

7.3 Seksuaalisuuden ja seksuaalikasvatuksen erot islaminuskossa ja kristinuskossa

Opinnäytetyöhömmme valituista tutkimuksista löytyi eroja islamilaisen ja kristillisen kulttuurin välillä seksuaalisuuden, että seksuaalikasvatuksen osalta.

Taulukko 1. Seksuaalisuuteen ja seksuaalikasvatukseen liittyviä näkemuseroja

Näkemykset	Kristinusko	Islaminusko
Avoliitto	Kirkko edellyttää, mutta yhteiskunta ei edellytä avioliittoa perhettä perustettaessa.	Koraani edellyttää avioliittoa perhettä perustettaessa.
Avoliitto	Avoliitolla on nykyään yhteiskunnassamme oikeudellisesti lähes sama asema kuin avioliitolla.	Avoliittoja, eikä avioliiton ulkopuolisia suhteita hyväksytä.
Moniavioisuus	Moniavioisuus on kielletty.	Moniavioisuus on sallittu, mutta vain tiettyjen ehtojen ja sääntöjen puitteissa.
Avioero	Puolisoilla on oikeus saada avioero harkinta-ajan jälkeen. Puolisoilla on kuitenkin oikeus saada avioero ilman harkinta-aikaa, jos he ovat asuneet erillään keskeytyksettä viimeiset kaksi vuotta. Kirkon kannanotto on eron syiden osalta jonkin verran tiukempi.	Avioero on sallittu tietyissä tilanteissa ja joissain tietyissä olosuhteissa jopa pakollinen.
Homoseksuaalisuus	Suomessa syrjintä seksuaalisen suuntautumisen perusteella on vastoin lakia. Homoseksuaalinen kanssakäyminen laillistettiin vuonna 1971. Vuodesta 2002 lähtien homoilla on ollut mahdollisuus rekisteröityyn parisuhteeseen.	Homoseksuaalisuutta islam ei hyväksy ollenkaan. Saman sukupuolen edustajien väliset seksuaaliset teot ovat ehdottomasti kiellettyjä ja ne ovat suuria syntejä islamissa.
Abortti	Suomessa raskauden keskeytyksiä ohjaa lainsäädäntö.	Abortti sallitaan raskauden ollessa äidille hengenvaarallinen.
Ehkäisy	Ehkäisyn käyttöä avioliitossa ei pidetä ongelmallisena, joitakin yksittäisiä ryhmiä lukuun ottamatta, kuten vanhoillislestadio-	Raskaudenehkäisy on sallittua pariskunnan yhteisellä päätöksellä. Sterilisaatio on ehdottomasti kielletty tai voidaan sallia ainoastaan

	laisia. Katollinen kirkko vastustaa ehkäisyä.	terveydellisistä syistä.
Seksuaalikasvatus	Seksuaalikasvatus aloitetaan kotona, jossa opitaan muun muassa miten tyttöjen ja poikien tulee käyttäytyä, miten omaan ja muiden kehoon tulee suhtautua, millaista on yksityisyys ja siveys. Koulujen seksuaalikasvatus auttaa nuoria kehittämään taitoja, joiden avulla he itse voivat päättää seksuaalisuudestaan ja suojautumaan mahdollisilta riskeiltä.	Islamilaisissa perheissä seksuaalikasvatus aloitetaan kotona. Vanhemmat ja isommat sisarukset kertovat nuoremille sisaruksille esimerkiksi murrosikään ja seksuaalisuuteen liittyvistä asioista. Vanhemmat neuvovat miten on pukeuduttava ja käyttäydyttävä muiden ihmisten kanssa.

8 Pohdinta

Opinnäytetyömme tarkoituksena oli tutkia kulttuurisia eroja seksuaalikasvatuksessa. Työmme toteutimme kirjallisuuskatsauksena. Opinnäytetyömme liittyi tiiviisti kahteen eri uskontoon, joten annoimme työmme imaamin ja papin luettavaksi. Olisimme toivoneet saavamme työstämme runsaammin palautetta, mutta pappi ja imaami kommentoivat hyvin lyhyesti. Pappi kommentoi näin: ”Opinnäytetyössä on käsitelty hyvin tämän päivän asioita avio/avoliittoon, parisuhteeseen ja homoseksuaalisuuteen liittyen.” Imaami kommentoi näin: ”Olen perehtynyt opinnäytetyöhönne ja mielestäni se on kirjoitettu hyvin ja perusteellisesti. Työnne tuo hyvin esille islamin näkökulman seksuaalikasvatuksesta.”

8.1 Tulostentarkastelu

Islamissa seksuaalisuus tunnustetaan luonnolliseksi asiaksi, joka on osa ihmisen perusolemusta. Tästä on selkeitä lausuntoja sekä Koraanissa että Sunnassa (Profeetan perimätieto). Seksuaalisuus on vahvasti liitetty avioliittoon ja sen takia avioliittoon kannustetaan kaikissa olosuhteissa islamilaisissa yhteiskunnissa. Selibaatti, avioliiton ulkopuolinen seksi, homoseksuaalisuus ja itsetyydytys ovat islamin lakien mukaan synnejä. Islam perustuu Koraaniin ja Profeetta Muhammedin (saas) perimätietoon, näin

ollen kaikissa tapauksessa viitataan näihin. On kuitenkin muistettava, että on kulttuurillisia tekijöitä, jotka ovat vahvasti sekoittuneita uskontoon ja niitä mielletään islamin opeiksi. Näillä paikallisilla perinteillä on vahva vaikutus seksuaalisuuteen ja seksuaalikasvatukseen.

Kohderyhmänä erikoisessa asemassa ovat muslimit, jotka elävät ei-muslimi kulttuureissa, varsinkin länsimaissa. Tutkimusten mukaan islamilaisen seksuaalikasvatuksen rooli korostuu tässä ryhmässä vallitsevan seksuaalikäsityksen takia. Tämän takia perheiden rooli seksuaalikasvattajana korostuu. (Athar 1995.)

Kristillisessä kulttuurissa seksuaalisuus on luonnollinen osa ihmisen persoonallisuutta. Avioliiton katsotaan olevan seksuaalisen yhteyden toteuttamiseen tarkoitettu ihmissuhde. Puolisoiden keskinäiseen kunnioitukseen ja elinikäiseen sitoutumiseen perustuva avioliitto on kristillisten kirkkojen ihanne, josta pidetään edelleen kiinni. (Yli-Opas 2010.)

Homoseksuaalisuuden kohdalla on yhteiskunnassamme tapahtunut selkeä muutos kohti sallivampaa näkemystä. Homoseksuaalisuus jakaa väestön mielipiteet kahtia. Väestön moraalikäsitelmiin voimakkaasti vaikuttavia tekijöitä ovat muun muassa ikä, koulutustaso sekä uskonnollisuus. (Kirkon tutkimuskeskuksen julkaisuja 115, 2012: 27.)

Monikulttuuristuminen tuo haasteita koulujen seksuaaliopetukselle, sillä maahanmuuttajataustaisten lasten ja nuorten lähtökohdat saattavat olla hyvinkin erilaiset. Seksuaalisuus on edelleen tabu joissakin uskonnoissa, joten sitä ei ole ehkä lainkaan käsitelty lapsen/nuoren kasvatuksessa. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2007: 37.) Hyvälle seksuaaliterveydelle luodaan hyvä perusta varustamalla nuoret riittäväillä tiedoilla seksuaalisuudesta, raskauden ehkäisystä ja sukupuolitaudeilta suojautumisesta. Yksistään tiedon saaminen ei muuta nuorten käyttäytymistä, vaan nuorelle tärkeiden ihmisten vaikutuksella, motivaatiolla ja asenteella on merkittävä vaikutus yksilön valmiuksiin muuttaa käyttäytymistään. (Eisenberg ym.2009.)

8.2 Kirjallisuuskatsauksen luotettavuuden ja eettisyyden tarkastelu

Pyrimme kirjallisuuskatsauksessa noudattamaan hyvää tieteellistä käytäntöä tutkimuksen teossa. Eettinen vastuullisuus pitää sisällään laadullisen tutkimusaineiston hankinnan, jolloin otamme huomioon asianmukaisesti muiden tutkijoiden työn ja saavutukset.

Tutkimustyössä olemme noudattaneet rehellisyyttä, avoimuutta, tarkkuutta ja huolellisuutta kaikissa työn vaiheissa. Keskeisiä periaatteita, joita otamme huomioon: toisen käsikirjoitusta, tekstiä tai artikkelia ei voida esittää omana, vaan tekstiä lainatessa huomioimme asianmukaiset lähdemerkinnät. Tuloksia ei kaunistella tai sepitetä, eikä yleistetä kritiikittömästi. (Hirsijärvi ym.2007: 23–26.)

Tuotimme opinnäytetyömme kirjallisuuskatsauksena. Halusimme selvittää, millaisia tutkimuksia liittyen seksuaalisuuteen ja seksuaalikasvatukseen on aikaisemmin tehty. Tutkimuksia haimme tunnetuista tietokannoista ja valitessamme tutkimuksia kiinnitimme ensimmäisenä huomiota otsikoihin, tämän jälkeen tiivistelmiin ja lopuksi sisältöön. Haasteellista valinta oli tutkimusten vähäisyyden vuoksi ja kaikki löytämämme tutkimukset olivat englanninkielisiä. Arvioimme tutkimuksien laatua ja tärkeää oli tietysti, että valitsemistamme tutkimuksista löytyi vastauksia tutkimuskysymyksiimme. Työsämme olemme pyrkineet tuottamaan mahdollisimman luotettavaa tietoa aiheestamme. (Kylmä & Juvakka 2007: 127–129.)

Tekijänoikeutta olemme halunneet kunnioittaa käyttämällä lähdeviitteitä kaikissa käyttämässämme tutkimuksissa, oppaissa, julkaisuissa ja kirjallisuudessa. Tutkimuksen luotettavuutta voidaan arvioida luotattavuuskriteereiden avulla. Luotettavuuskriteereitä ovat: siirrettävyys ja sovellettavuus, totuudellisuus, vahvistettavuus, uskottavuus, subjektiivisyys ja objektiivisyys sekä tutkijatriangulaatio. Tutkimuksen luotettavuutta kohtaa työn toteuttamisen eri vaiheiden tarkka selostus ja tulosten tarkka tulkinta sekä tutkijan perustelut esittämistään tulkinnoista ja päätelmistä. (Hirsijärvi ym.2007: 226–228; Kylmä & Juvakka 2007: 127–129.)

8.3 Kehittämisen- ja jatkotutkimusehdotukset

Suomessa tarvitaan lisää tutkimuksia seksuaalisuudesta ja seksuaalikasvatuksesta islamin ja kristinuskon näkökulmasta. Aiheesta voisi saada syvällisempää tietoa, jos tutkimuksen voisi toteuttaa haastattelu menetelmällä. Hoitotyön koulutuksessa tulisi lisätä tietoa monikulttuurisuudesta ja eri uskonnoista. Hoitohenkilökunnan tulisi myös saada lisää koulutusta monikulttuurisuudesta ja eri uskonnoista. Monikulttuurisuudesta ja eri uskonnoista tarvitaan lisää kirjallisuuskatsauksia, ja haastattelumenetelmillä tehtyjä tutkimuksia.

Lähteet

Abu-Moghli F, Nabolsi M, Khalaf I, Suliman W 2010. Islamic religious leaders' knowledge and attitudes towards AIDS and their perception of people living with HIV/AIDS: a qualitative study. *Scand J Caring Sci.* 2010 Dec; 24(4): 655–62.

Ahokallio, Tapio – Innanen, Tapani – Lauha, Aila – Lehtipuu, Outi – Salmenkylä, Riitta 1995. *AD 2000 Kristinusko ja kristilliset kirkot. 3.-painos.* Hämeenlinna. Kirjapaja Oy.

Airaksinen, Tiina – Honkaheimo, Marja – Mikkola, Kati – Repo, Hannele 2008. *PORTTI lukion uskonto I kurssi. 1. -painos.* Helsinki. Otava.

Ajmal, F. - Agha, A. – Zareen, N. – Karim, MS. 2011. Knowledge, attitudes and practices (KAP) regarding sexuality, sexual behaviors and contraceptives among college/university students in Karachi, Pakistan. *J Coll Physicians Surg Pak.* 2011 Mar; 21(3):164-8.

Aras, S. – Orcin, E. – Ozan, S. - Semin, S. 2007. Sexual behaviours and contraception among university students in Turkey. *J Biosoc Sci.* 2007 Jan; 39(1): 121-35. Epub 2006 Feb 1.

Avioliittolaki 234/1929. Annettu 13.6.1929.

Bonthuys, E. – Erlank, N. 2012. Modes of (in) tolerance: South African Muslims and same-sex relationships. *Cult Health Sex.* 2012; 14(3): 269-82. Epub 2011 Nov 15.

Dhami, S. – Sheikh, A. 2000. The Muslim family: predicament and promise. *West J Med.* 2000 Nov; 173(5): 352-6. No abstract available.

Eisenberg, Marla E – Bernat, Debra H – Bearinger, Linda H – Resnick, Michael D 2009. Condom Provision and Education in Minnesota Public Schools: A Telephone Survey of Parents. *Journal of school health.* 79 (9): 416-424.

Haglund, Kristin 2005. Recommendations for Sexuality Education for Early Adolescents. *Journal of Obstetric, Gynecologic & Neonatal Nursing.* 35. 369–375.

Hajjar, Anas 2008. *Seksuaalisuus islamin maissa. Teoksessa Brusila, Pirkko (toim.). Seksuaalisuus eri kulttuureissa.* Helsinki. Kustannus Oy Duodecim. 98–115.

Hirsijärvi, Sirkka – Remes, Pirkko – Sajavaara, Paula 2000. *Tutki ja kirjoita.* Helsinki. Tammi.

Huovinen, Eero 1997. *Sydämen puhetta. 2.-painos.* Juva. WS Bookwell Oy.

Jari, Kylmä – Juvakka, Taru 2007. *Laadullinen terveystutkimus.* Helsinki. Edita Prima OY

Katekismus 2000. *Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kristinoppi.* Vilppula. Oy Edita Ab.

Kinnunen, Saara 2009. *Kahden kauppa.* Helsinki. Kirjapaja.

Koraani 30:21. islam ja perhe. Verkkodokumentti.< <http://www.islamopas.fi>> Luettu 22.10.2011.

Kotb, Heba G. 2004. Sexuality in Islam. PhD dissertation. USA. < <http://www2.huberlin.de/sexology/GESUND/ARCHIV/kotb2.htm>>.

Kontula, Osmo – Meriläinen, Hanna 2007. Koulun seksuaalikasvatus 2000-luvun Suomessa. Helsinki. Väestöliitto. Verkkodokumentti. <<http://väestöliitto.fi>> Luettu 23.10.2011.

Korhonen, Elina - Närhi, Riikka, (toim.), 2011. Uskonnot ja seksuaalisuus. Newprint Oy, Helsinki

Kääriäinen, Maria – Lahtinen, Mari 2006. Systemaattinen kirjallisuuskatsaus tutkimustiedon jäsentäjänä. Hoitotiede 18 (1): 37–44.

Laki raskauden keskeyttämisestä 239/1970. Annettu 24.3.1970.

Maahanmuuttajien seksuaali- ja lisääntymisterveyden edistäminen. Tarpeita, tietoa ja yhdenvertaisuutta - Toimintasuunnitelma 15.6.2009. Verkkodokumentti. <<http://väestöliitto.fi>>. Luettu 6.11.2011

Maulana, AO. - Krumeich, A. - Van Den Borne, B. 2009. Emerging discourse: Islamic teaching in HIV prevention in Kenya. Cult Health Sex. 2009 Jun; 11(5): 559-69.

McKay, Alexander 2004. Adolescent sexual and reproductive health in Canada: a report card in 2004. The Canadian Journal of Human Sexuality. 13 (2): 67-81.

Mohtasham, G. – Shamsaddin, N. – Bazargan, M. – Anosheravan, K. – Elaheh, M. – Fazlolah, G. 2009. Correlates of the intention to remain sexually inactive among male adolescents in an Islamic country: case of the Republic of Iran. J Sch Health. 2009 Mar; 79(3): 123-9.

Pietiläinen, Sirkka 2009. seksuaalisuus ja seksuaaliterveyden edistäminen. Teoksessa Paananen, Pietiläinen, Raussi-Lehto, Väyrynen, Äimälä (toim.) 2009: Kätilötyö. 1.-3.painos. Helsinki. Edita Prima.

Raamattu. Verkkodokumentti. <<http://raamattu.uskonkirjat.net/servlet/biblesite.Bile.>>. Luettu 20.11.2011.

Raamattu. Verkkodokumentti. <<http://www.evl.fi/raamattu/1992/VT.html>>. Luettu 13.11.2011.

Rikoslaki 39/1889. Annettu 19.12.1970.

Ryttyläinen, Katri – Valkama, Sirpa 2010. Seksuaalisuus hoitotyössä. Helsinki. Edita Prima.

Salehi, Roxana – Flicker, Sarah 2010. Predictors of exposure to sexual health education among teens who are newcomers to Canada. The Canadian Journal of Human Sexuality. 19(4): 157–167.

Seksuaaliset tabut yhteiskunnassamme 2009. Verkkodokumentti. <<file:///Z:/seksuaaliset-tabut-yhteiskunnassamme.htm>> Luettu 21.10.2011.

Seksuaalioikeudet

Seksuaalioikeudet koskevat kaikkia ihmisiä samanvertaisesti. Niillä tarkoitetaan kaikkien yksilöiden ja parien oikeuksia päättää tietoisesti ja vastuullisesti omaan seksuaalisuuteensa liittyvistä asioista. Näitä asioita ovat esimerkiksi läheisten suhteiden solmiminen, avioituminen ja lasten saaminen ja ajoitus.

IPPF (Kansainvälinen Perhesuunnittelujärjestöjen Liitto) on laatinut seksuaalioikeuksien julistuksen, jonka tavoitteena on edistää ja suojella näitä oikeuksia kaikissa poliittisissa, taloudellisissa ja kulttuurisissa yhteiskuntajärjestelmissä. Seksuaalioikeudet pohjautuvat YK:n ihmisoikeusjulistukseen, sillä niidenkin perustana ovat vapaus, tasa-arvo, yksityisyys ja itsemääräämisoikeus.

Seksuaalioikeuksiin kuuluvat:

- Oikeus tasa-arvoon ja elämään vapaana kaikesta syrjimisestä
- Oikeus vapaaseen ja aktiiviseen yhteiskunnalliseen osallistumiseen
- Oikeus elämään, vapauteen, turvallisuuteen ja ruumiilliseen koskemattomuuteen
- Oikeus yksityisyyteen ja luottamuksellisiin terveystalouteihin
- Itsemääräämisoikeus ja oikeus sen tunnustamiseen lain edessä
- Oikeus ajattelun- ja sananvapauteen
- Oikeus terveyteen sekä oikeus hyötyä lääketieteen kehittämisestä
- Oikeus tietoon ja koulutukseen
- Oikeus päättää naimisiinmenosta ja lasten hankinnasta
- Oikeus vaatia näiden oikeuksien toteutumista

Näiden oikeuksien pohjana ovat seuraavat seitsemän periaatetta:

- Seksuaalisuus on olennainen osa jokaisen ihmisen ihmisarvoa ja kehitys-prosessia, ja sen tulee voida kehittyä suotuisassa ilmapiirissä.
- Alle kahdeksantoistavuotiaiden oikeuksissa tulee huomioida sekä jokaisen lapsen kehittyvät kyvyt toteuttaa oikeuksiaan että niiden ero aikuisten oikeuksiin.
- Syrjimättömyys on kaikkien ihmisoikeuksien suojelemisen ja edistämisen taustalla.
- Seksuaalisuus, ja siitä saatava mielihyvä, kuuluu kaikille lisääntymishaluista riippumatta.
- Takaamalla seksuaalioikeudet kaikille sitoudutaan myös vapauteen ja ihmisten suojelemiseen.

- Seksuaalioikeuksia voidaan rajoittaa laeilla vain siinä tapauksessa, että lait pyrkivät turvaamaan kansalaisten oikeuksien ja vapauksien tunnustuksen ja kunnioituksen sekä yleisen hyvinvoinnin demokraattisessa yhteiskunnassa.
- Oikeuksien kunnioittamiseen, suojelemiseen ja täyttämiseen liittyvät velvollisuudet koskevat kaikkia seksuaalioikeuksia ja vapauksia.

Taulukko 1. Tutkimusaineiston analyysikehys

Tekijä(t), vuosi, tutki- muksen nimi, maa, jossa tutkimus on tehty	Tarkoitus	Kohderyhmä (otos)	Aineiston keruu ja analysointi	Päätulokset	Lehti, jossa julkaistu	Huomattavaa
Ajmal F, Agha A, Zareen N, Karim MS. 2011. Knowledge, attitudes and practices (KAP) re- garding sexu- ality, sexual behaviors and contracep- tives among	Tutkimuksen tarkoitus oli arvioida Karachin yliopisto opiskelijoiden tietämys, asenteet ja käyttäytyminen liittyen seksuaalisuuteen, seksuaalikäyttäytymiseen ja ehkäisyyn.	Kaksi yliopistoa oli valittu sattumanvaraisesti. n=957 opiskelijaa. Miehiä n=542 (56.6 %) ja Naisia n=415 (43.4 %). Keski-ikä 21 ± 1.8 vuotta	Kvantitatiivinen tutkimus. Tieto kerättiin haastattelulomakkeella ja haastattelulla. Analyysi toteutettiin käyttäen tilastollisia analysointimenetelmiä.	Tulokset viittasivat siihen, että lääketieteen opiskelijat olivat vähemmän riski käyttäytyjiä ja heillä oli enemmän tietoa liittyen seksuaaliterveyteen ja ehkäisyyn	Journal of college physicians and surgeons- Pakistan	

col- lege/university students in Kara-chi. Pakistan.						
Ozan S, Semin S. 2007. Sexual behav- ious and con- traception among uni- versity stu- dents in Tur- key. Turkey	Tutkimuksen tarkoituk- sena oli arvioida yliopisto opiskelijoiden seksuaali- sia asenteita ja käyttäy- tymistä.	550 viimeisen opintovuoden yliopisto opiskeli- jat. Ikäjakauma 20–25 -vuotta	Kvantitatiivinen tutki- mus. Tieto kerättiin nimet- tömänä täydennettävil- lä kyselylomakkeilla. Analyysi toteutettiin käyttäen tilastollisia analysointimenetel- miä.	Esiaviollista seksiä vastustettiin laajasti, mutta miehet olivat enemmän vastaan kuin naisopiskelijat. Miesopiskelijoilla oli enemmän yhdyntää kuin nais- opiskelijoilla. Ensi yhdyntän keski-ikä oli pienempi miehillä ja korkeampi naisilla. Tutkimuksessa ha- vaittiin kulttuuri- ja sukupuolisidonnaisia eroja asenteissa ja	Journal of biosocial science.	

				käyttäytymisessä.		
Abu-Moghli F, Nabolsi M, Khalaf I, Suliman W. 2010.	Muslimi uskonnonjohtajien tietämys, asenteet Aidsiin, niihin jotka elävät HIV/AIDS kanssa ja AIDS ehkäisyyn.	20 uskonnonjohtajaa, miehiä ja naisia, osallistui- vat kahteen ryhmäkeskustelusessioon.	Sisältöanalyysi keskustelun tuloksista deskriptiivisen kvantitatiivisen menetelmän mukaisesti.	AIDS ei katsottu olevan vakava uhka Jordanissa ja että Islamilaisen arvojen noudattaminen vähentää riskikäyttäytymistä. Johtajat olivat tietoisia vastuustaan AIDS ehkäisyssä seksuaalikasvatuksen yhteydessä	Scandinavian journal of caring sciences.	
Islamic religious leaders' knowledge and attitudes towards AIDS an perception of people living with HIV/AIDS: a qualitative study.						

Jordan.d their.						
Athar S. 1995. Sex educa- tion: An Islam- ic Perspective USA.	Artikkelissa käydään perusteellisesti Islamin näkökulmaa seksuaalikasvatuksesta. Erityispiirteinä on Yhdysvalloissa elävien muslimeiden näkökulma asiasta.		Asiantuntija artikkeli.	Seksuaalikasvatuk- sen tarve ja sen so- peuttaminen islamin arvojen mukaisesti, mutta myös ympäris- tössä missä elää. Artikkelissa vastataan kysymyksiin kenellä on vastuu kasvatuk- sesta? Missä vai- heessa sitä voi aloit- taa? Mitä se tulisi käsittää?	Kirja: Sex Educa- tion: An Islamic Perspec- tive	
Bonthuys E, Er-lank N. 2012 South Africa	Johannesburgin muslimiyhteisön asenteita saman sukupuolen seksuaalisuhteista käsittelevä tutkimus.	Pieni, muslimiyhteisö Johannesburgissa.	Kvalitatiivinen tutkimus haastattelu menetelmällä.	Islamilaisen käsityk- sen mukaan yhteisö tuomitsi jyrkästi samaa sukupuolta olevien seksuaalisuhteet. Kuitenkin tuomitseminen jäi mieli- pidetasolle ja suurin	Culture, Health and Se- xuality.	Pieni muslimiyhteisön tutkimus, kristitty enemmistömaassa.

				osa ei ollut valmiita ryhtymään tekoihin tai sen enempää kyselymään ja etsimään.		
Dhami S, Sheikh A. 2000. The muslim family: predicament and promise. United Kingdom	Kirjoittajat käyvät läpi muslimiperheen elämäntavat ja sen vaikutukset kliniseen hoitotyöhön.					
Kotb HG. 2004. Sexuality in Islam USA	Tässä väitöskirjassa tarkastellaan kokonaisvaltaisesti ja kattavasti seksuaalisuutta Islamin uskonossa.	Akateeminen väitöskirja, jossa käytetään pohjana sekä islamilaista kirjallisuutta että länsimaista		Väitöskirja.		

		kirjallisuutta.				
Mohtasham G, Shamsaddin N, Bazaragan M, Anosheravan K, Elaheh M, Fazlo-lah G 2009. Iran	Lukion opiskelijoiden seksuaaliaikomukset ja seksuaalikäyttäytymiset Iranissa.	314 lukio-opiskelijaa kolmesta Tehranilaisesta lukiosta.		Suurin osa aikoi piddättäytyä esiaviollisesta seksistä, mutta tähän vaikuttivat mm. yleiset normit ja HIV tartuntariski.	The journal of school health	
Smerecnik C, Schaalma H, Gerjo K, Meijer S, Poelman J. 2010. The Netherlands	Alankomaalaisten nuorten mielipiteet seksuaalisuudesta.	44 muslimi ja 33 ei-muslimi nuorta keskustelivat seksuaalisuudesta ja islamista kehityssä netti-foorumissa	Exploratiivinen kvalitatiivinen tutkimus, jossa keskustelu tiedot kerättiin netti-foorumissa.	Seksuaalisuuteen liittyvät asiat käsitettiin liian konservatiiviseksi musliminuorten keskuudessa Alankomaissa vallitsevan seksuaalikäsityksen valossa.	BMC public health.	
Simbar M,	Lisääntymisterveyden	1111 yliopisto-	Kvantitatiivinen ky-	Yleinen tietämys oli	Eastern	

Teh-rani FR, Hashemi Z. 2005. Reproductive health knowledge, atti-tudes and prac-tices of Iranian college students. Iran.	tietämys, asenteet ja käytännöt Iranilaisten yliopisto-opiskelijoiden keskuudessa.	opiskelijaa otti osaa tutkimuk- sessa vastaten 43 kysymystä.	selylomakkeeseen perustuva tutkimus.	kohtalainen.	Mediterranean Health Journal	
Eisenberg M E, Bernat D H, Bearinger L H, Resnick M D 2009. Condom Provi-sion and	Vanhempien näkemys koulujen kondomien ja- kelu – ja koulutusohjel- mista. Näkemys erot eri väestö- ryhmien välillä	1605 kouluikäis- ten lasten van- hempaa Min- nesotassa.	Aineisto kerättiin pu- helinhaastattelulla. Data analyysi SAS versio 9.1 SAS Insti- tute (Cary, NC).	62 % tuki kondomien saatavuutta ja koulu- tusohjelmia. 58 % oli eri mieltä ja katsoivat niiden lisää- vän seksuaalista ak- tiivisuutta.	Journal of School Health 2009 Vol.79, No.9.	Vähemmistö rodun/etnisen taustan omaa- vat vanhemmat ovat aliedustet- tuna, koska heidän rekry- toinnissaan oli

Educa-tion in Minnesota Public Schools: A Telephone Sur-vey of Parents. Canada.						vaikeuksia.
Haglund K 2005. Recommendations for Sexuality Education for Early Adolescents. Canada.	Määrittää yhteisön tukea, tarvittavia oppimis- ja opetusmenetelmiä sekä opetuksen sisältöä nuorten seksuaalikasvatuksesta.	10 nuorta 8-15 vuotta, 10 vanhempaa ja 11 yhteisön jäsentä, 7 työskentelee terveydenhoitoalalla, 2 opettajaa ja 1 päihde-työntekijää.	Laadullinen kuvaileva tutkimus. Tieto kerättiin haastattelemalla ja haastattelut nauhoitettiin. Tiedot analysoitiin temaattisesti.	Kouluikäisten lasten seksuaalikasvatus koulutus on tarkoituksenmukaista. Seksuaalisuus voisi kuulua osana suurempaan opintokokonaisuuteen siitä, kuinka elää terve henkilö, jonka valintoja ohjaavat arvot. Nuorten on välttämättöä saada ajoissa	Journal of Obstetric, Gynecologic & neonatal Nursing. 35. 369–375; 2006.	

McKay A 2004. Adolescent sex-ual and reproduc-tive health in Can- ada: a report card in 2004. Canada.	Tarkoituksena tarjota ajantasalla olevaa kan- sallista kuvaa nuorten seksuaali- ja lisääntymis- terveys käyttäytymisestä.	Kansallinen, suu- ren otoksen data.	Raportti nuorten sek- suaali- ja lisään- tymisterveydestä Ka- nadassa. Aineistoa on kerätty: Kanadan tilastokes- kus, USA:n teiniraskaus- tilastot, terveysti- misteriön julkaisuja, asiantuntija- artikkeleita ja tutki- muksia.	Nuorten seksuaaliter- veyden edistämiseksi tulee heidät varustaa asiaan liittyvin tie- doin, motivaatiota ja käyt-äytymisen taito- ja tulee parantaa. Kes-keinen osa nuor- ten terveydenhuoltoa on säännöllinen sek- su-aaliterveyden ar- vioin-ti, ehkäisymene- tel-mät, neuvonta ja kou-lutus.	The Ca- nadian Journal of Human Sexuality, Vol.13 (2) 2004.	
Salehi R, Flicker S, and the Toron-to Teen Survey Team 2010. Predictors of	Tutkimuksen tarkoituk- sena oli selvittää Toron- ton kaupunkilaisnuorten seksuaaliterveyden kou- lutustasoa. Tutkimus keskittyy erityisesti maa- hanmuuttaja- ja pako- laisnuoriin.	1216 nuorta iäl- tään 13–18- vuo- tiaita. Otos oli moninainen ikään, sukupuoleen, ro- tuun, kielen, us- konnon, Kana- dassa asu-misen	Kvantitatiivinen tut- kimus.	Tärkeitä näkökohtia muotoiltaessa ope- tuksen tarpeita, ovat ikä, saatavuus ja mo- ninaisuus. On otetta- va huomioon hetero- geeninen väestö ja maahanmuuttaja	The Ca- nadian Journal of Human Sexuality, Vol.19 (4) 2010.	

ex-posure to sexual health education among teens who are newcomers to Canada. Canada.		pituuteen ja seksuaalisen käyttäytymisen osalta.		nuorten täyttymättömyyden tarpeiden/puutteiden korjaaminen.		
Wallmyr G, Welin C 2006. Young People, Pornography, and Sexuality: Sources and Attitudes. Sweden.	Tarkoitus oli selvittää nuorten käyttäytymistä ja asenteita pornografiaa kohtaan ja heidän tietolähteitään seksuaalisuudesta.	876 nuorta ikä 15–25-vuotta, joista 88 % tyttöjä.	Tiedonkeruu toteutettiin kyselylomakkeella, joka koostui 29 kohdasta (15:sta kysymyksessä oli eri vaihtoehtoja ja 14:sta kyllä/ei).	Suurin osa tutkimukseen osallistuneista nuorista oli katsellut pornografisia elokuvia. Eniten pornografisia elokuvia katsoivat nuoret pojat 98,9 % 15-vuotiaista. Sukupuolivalistuksen antama asiantieto seksuaalisuudesta on tärkeää torjumaan pornografiassa esitet-	The Journal of School Nursing 2006, Vol.22. N 5.	

				tyjä viestejä.		
Yli-Opas A 2010. Avioliiton teologia Englannin kirkos-sa ja Suomen evankelis-luterilaisessa kirkossa vuosina 1963 – 2006. Suomi.	Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää Suomen evankelis-luterilaisen kirkon ja Englannin kirkon käsitykset avioliiton teologiasta vuosina 1963–2006.	Tutkimuskohteina ovat Suomen evankelis-luterilainen kirkko ja Englannin anglikaaninen kirkko ja niiden käsitykset avioliiton teologiasta.	Tietoa on kerätty kirkon käsikirjoista, tutkimusaineistoa koskevista julkaisuista, kirkon hallinnolliset pöytäkirjat ja päätökset. Teologien ja piispojen mono-grafiat, avioliitto lain-säädäntöön liittyvät dokumentit sekä ekumeeniset asiakirjat.	Avioliiton jumalallinen asetus luomisessa on säilynyt muuttumattomana lähtökohtana kirkon tulkinnoille. Elinikäisyys avioliiton ominaisuutena on menettänyt Suomessa merkitystään. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon tulkinnan mukaan avioliitto ei toteuta lain ilmaisemaa pyrkimystä pysyvään ja turvalliseen suhteeseen.	Kirkon tutkimuskeskusten julkaisuja 112.	